BIULETYN KOWIEŃSKI
WILBI.

№ Wilno, dnia 26 kwietnia 1926 roku. 30.

Treść numeru:

-------oo§oo------

I.ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Sprawa utworzenia prowincji kościelnej i biskupstw na Litwie w sejmowej komisji spraw zagranicznych.-/Sprawozdanie "Lietuvos Žinios" i "Rytasa" /.-

Statut papieski,ustanawiającv na Litwie prowincję kościelną z podziałem na biskupstwa wywołał gwałtowne sprzeciwy wśród stronnictw opozycyjnych,które z tego chcą ukuć broń agitacyjną w czasie wyborów głosząc,że omawiany statut jest jednocześnie zrzeczeniem się praw Litwy do Wilna.To też posiedzenie komisji spraw zagranicznych poświęcone tej sprawie było nadzwyczaj burzliwe.Przebieg posiedzenia podług "Lietuvos Žinios" /N.83 z 13/IV./ przedstawia się następująco:

Na posiedzeniu komisji spraw zagranicznych minister ks Reinys oświadczył,iż utworzenie nowych biskupstw jest dla Litwy dużym tryumfem.Pozatem zaznaczył,że:1/konkordat z Watykanem nie jest podpisany. 2/pertraktacje w sprawie tworzenia prowincji kościelnej i obsadzania biskupstw były prowadzone nieoficjalnie,3/ ze strony rządu litewskiego Watykan w sprawie utworzenia nowych biskupstw żadnej aprobaty nie uzyskał.

Pos.Z.Toluszys w przemówieniu swem przedewszystkiem podkreślił,że pertraktacje z Watykanem były prowadzone w tajemnicy przed społeczeństwem,Sejmem i komisją spraw zagranicznych i że takie traktowanie spraw o pierwszorzędnem znaczeniu państwowem jest absolutnie niedopuszczalne i byłoby całkowicie niemożliwem w jakimś innem,o parlamentarnym ustroju państwie.Dalej pos. Toluszys zaznaczył, że akt Papieża, jest dla Litwinów nie do przyjęcia,a to dlatego że: 1/utworzenie prowincji kościelnej i założenie nowych biskupstw,jako rzecz o charakterze nietylko religijnym, lecz i politycznym,przez to,że zostało dokonane przez obce władze,jest naruszeniem praw suwerennych państwa.2/utworzenie biskupstwa Koszedarskiego,którego granice idą po nieuznanej przez Litwę linji demarkacyjnej jest faktycznem uznaniem terytorjalnego status quo z Polską oraz wyrzeczeniem się praw Litwy do Wileńszczyzny.3/utworzenie nowych biskupstw odbije się również na finansach państwa,ponieważ ze Skarbu Państwa będą zapotrzebowane znaczne sumy na utrzymanie biskupów, ich kuryj,kapituł i seminarjów.-

Prócz tego na komisji została wniesione rezolucja,potępiająca politykę rządu względem Watykanu oraz wyrażająca protest przeciwko zarządzeniom tego ostatniego.Rezolucja brzmi:

"Sejmowa Komisja Spraw Zagranicznych po wysłuchaniu w sniu 10 kwietnia 1926 r. sprawozdania Ministra Spraw Zagranicznych Reinysa o uporządkowaniu litewskiej prowincji kościelnej oraz mianowaniu arcybiskupa i biskupów,biorąc pod uwagę,że tworzenie prowincji kościelnej jest naruszeniem praw suwerennych państwa,ponieważ zostało dokonane tajnie ,z zupełnem pominięciem Sejmu i Komisji Spraw Zagranicznych,że akt ten uznaje obecne terytorjalne status quo z Polską i formalnie potwierdza wyrzeczenie się Wilna,że akt Papieża nie powinien być uchwalony bez wiedzy i zgody rządu,potępia politykę rządu w stosunkach z Watykanem i wyraża przeciwko niej stanowczy protest.

Podpisali:M.Sleżewiczus,Z.Toluszys,St.Kajrys."

Odpowiadając na postawione zarzuty,minister ks.Reinys oświadczył, że Papież ma prawo do rządzenia Litwą w sprawach kościelnych - zakładania biskupstw i ich obsadzania,że Papież nie może nikogo ani pozbawiać prowincji,ani nikomu je nadawać i że jedynie stosuje się do faktycznego stanu rzeczy również minister uważa za naturalne,że utworzenie nowych biskupstw pociągnie za sobą wyasygnowanie pewnych sum ze Skarbu Państwa.-

---

Dalej zabrał głos poseł socjalistyczny Kajrys. W przemówieniu swem zaznaczył, że ~~wszakże~~ tajności pertraktacyj nic usprawiedliwić nie może. P. Minister ks. Reinys i Marszałek Sejmu Staugajtis, jako osoby zainteresowane - kandydaci na biskupów, wprost przez grzeczność i uczciwość mieli obowiązek informowania komisji o prowadzonych pertraktacjach, których wynik ma tak duże znaczenie dla Litwy. Zwiększenie zaś ciężarów podatkowych na opłacenie nowych biskupstw w żadnym razie nie mogło być przeprowadzone bez zgody Sejmu. Pos. Kajrys zaznaczył, że się przyłącza do postawionej rezolucji.-

W czasie obrad ~~p~~ opuścili posiedzenie: ks. Szmułksztis dr. Draugelis i Ambrozajtis - posłowie partyj rządzących.- ten ostatni wprawdzie wrócił pod koniec posiedzenia, jednak, jako przewodniczący nie zgodził się poddać rezolucję pod głosowanie, nie podając przytem żadnych motywów.

Wobectego posłowie opozycji, protestując przeciwko gwałceniu regulaminu obrad opuścili komisję.-

x x
x

"Rytas" przebieg obrad i spraw poruszanych podaje oczywiście w oświetleniu odmiennym. Soczystość wyrażeń pod adresem przeciwników świadczy, że walka między głównemi obozami litewskiemi nie przebiera w środkach.-

Nazywając posiedzenie Komisji Spraw Zagranicznych z dnia 10 kwietnia historycznem "Rytas" organ chadecji litewskiej /N.81 z 13/IV.1926 r./ pisze:

Nie należy wątpić, że sprawa utworzenia prowincji kościelnej ma historyczne znaczenie w życiu narodu. Z doniesień prasy ludowców można jednak mniemać, że cała historyczność tego posiedzenia polega na tem, że oni zachowali się, jak pijani szewcy i uciekli z posiedzenia. Sądzą oni, że wystarcza okazać najwyższy stopień chuliganerji /Toluszys, Sleżewiczius wołali na tem posiedzeniu: "Chuligani, kompanja djabłów i t.p./ by tem samem stworzyć fakt historycznej doniosłości. Gdyby tak było, wówczas cała historja byłaby niczem innem, jak notowaniem najbrudniejszych burd karczemnych.-

Co się tyczy samej istoty rzeczy - potrzeby utworzenia prowincji kościelnej - to ludowcy w sprawie tej kierowali się wyłącznie względami - partyjnemi.- W proteście swym, kładą oni przedewszystkiem nacisk na to, że: 1/ nie zapytano ich, jak należy uporządkować sprawy kościelne i 2/ że nowe biskupstwa pociągną za sobą niepotrzebne wydatki.-

Co do pierwszego punktu ludowcom zwrócono uwagę na dwie rzeczy: 1/ że nie było dla nich tajemnicą, iż najwyższe władze katolickie zabierają się do uporządkowania spraw kościelnych na Litwie. W tej sprawie delegat papieski konferował bodaj czy nie z samym Slażewiczem. 2/ że konstytucja Republiki Litewskiej daje pełną swobodę w rządzeniu się kościołom wszystkich wyznań, co przewidziane paragrafem 83 Konstytucji, który głosi, że: "Wszelkim organizacjom religijnym na terenie Litwy, przysługuje w jednakim stopniu prawo rządzenia się tak, jak to przewidują odnośne ich kanony lub ustawy..."

Wobec powyższego nie widać powodów, które uprawniałyby ludowców do wtrącania się w sprawy kościelne.-

Co się tyczy utrzymania biskupstw, to posłowie ludowcy i socjaldemokraci zaznaczyli, iż nie sposób utrzymywać katolickich biskupów za żydowskie pieniądze /?/. Na to odpowiedziano tym panom, że środki pieniężne na te cele ściągane będą ze społeczeństwa katolickiego, a nie żydowskiego. Wreszcie zwrócono uwagę, że katolicy nie korzystają z pieniędzy żydowskich, gdyż wszystkie podatki /bezpośrednie i pośrednie/ są płacone przez katolików; skądinąd zaś większość miejskich kulturalno-przyjemnościowych instytucyj /teatr i inne/ są utrzymywane za pieniądze katolików

mimo,że ci ostatni z tych instytucyj niemal nie korzystają.-.

Powyższe wyjaśnienia spowodowały konsternację wśród opozycjonistów.Szukając wyjścia z wytworzonej sytuacji K.Ambrozajtis wskazał wskazał socjalistom na to,że ich rezolucja dotyka subtelnych zagadnień natury religijnej,politycznej i narodowej,że duch tej rezolucji jest sprzeczny z konstytucją.z drugiej zaś strony całe to zagadnienie nie było zapisane do porządku dziennego,dlatego też nie można było się z niem bliżej zaznajomić.Te to właśnie motywy skłoniły p.K.Ambrozajtisa do odłożenia tej sprawy do przyszłego posiedzenia.O to ostatnie prosił równie p.Minister,jako referent tej sprawy,motywując swą prośbę tem,że chce uzyskać obszerniejsze i pewne wiadomości oraz dokumenty będące w związku z tą sprawą.

Posłowie opozycji kilkakrotnie przerywali przemówienie p.Ministra,co ~~zmusiłaxprzex~~ zniewoliło przewodniczącego przywoływać ich raz po raz do porządku - zwłaszcza posła Toluszysa.-.

W końcu K.Ambrozajtis zaznaczył,iż w dotychczasowej praktyce nie zna wypadku,by członkowie komisji nie zgadzali się na odraczanie pewnej sprawy w celu zgromadzenia obszerniejszych wiadomości - informacyj.Na tem posiedzenie zostało zamknięte.-

K o m u n i k a t M i n i s t e r s t w a S p r a w Z a g r a n i c z n y c h w s p r a w i e u t w o r z e n i a p r o - w i n c j i k o ś c i e l n e j n a L i t w i e .-

"Elta" podaje:

W prasie,wśród społeczeństwa, a nawet w różnych kołach politycznych rozeszły się pogłoski,jakoby utworzenie prowincji kościelnej w Litwie,ma oznaczać zmianę przez rząd dotychczasowej linji politycznej oraz wyrzeczenie się Wilna i Sejn.

W celu rozproszenia tych nieprawdziwych,a szkodliwych dla Państwa Litewskiego pogłosek,Ministerstwo Spraw Zagranicznych oświadcza,że

1/utworzenie prowincji kościelnej w Litwie nie ma nic wspólnego z terytorjalnym sporem litewsko.polskim o okręg wileński i sejneński i dlatego nie może oznaczać wyrzeczenia się Wilna i Sejn;

2/rząd litewski utrzymywał dotąd i utrzymuje nadal w mocy swój uroczysty protest przeciwko decyzji Rady Ambasadorów z dnia 15.III.1923. / w kwestji granic Polski/,nie nadaje tej decyzji żadnej wagi i potwierdza wszystkie prawa Litwy do starej stolicy Wilna oraz terytorjów wileńskiego i sejneńskiego.-

3/rząd litewski nie przestaje i nadal dokładać wszelkich starań,by Wileńszczyznę i Sejneńszczyznę wyzwolić z pod polskiej okupacji.-

"L i e t u v i s" o r g a n S m e t o n y o n o w y m p o - d z i a l e ~~kk~~ k o ś c i e l n y m L i t w y .-

"Lietuvis" N.14 z 9/IV.r.b. Artykuł p.t."Nie do zniesienia"

Streszczenie.-

Ostatnią nowością na politycznym gruncie Litwy jest podział kraju na nowe djecezje.Tak więc z djecezji żmudzkiej stwarza trzy nowe djecezje:Kowieńską,Poniewieską i Telszeską, z nieokupowanej części djecezji ~~niemieckiej~~ wileńskiej ma powstać djecezja Koszedarska,w miejsce zaś djecezji Sejneńskiej,wyłania się djecezja Wyłkowyska.-

W szeregu kandydatów na nowe stolice biskupie figurują dwaj najwięksi politycy z partji k.d. - ks.Staugajtis /Marszałek Sejmu/ i ks.Reinys /Minister Spraw Zagranicznych/.Pierwszy kandyduje na biskupa Telszeskiego,drugi zaś na sufragana Sejneńskiego Obaj kandydaci dobrze się krajowi "zasłużyli".W toku najżywszej działalności politycznej ks.Staugajtisa wypłynęły na światło

- dzienne projekty Hymansa,przyłaczenie Wilna przez Konferencje Ambasadorów do Polski,podpisanie konkordatu polskiego.Ks.Staugajtis nie posiada wyższego cenzusu naukowego,jak tego wymaga prawo kanoniczne.Biskupem został zapewne dzięki swej polonofilskiej,a miłej Watykanowi polityce,jaką prowadził i jaką dalej na Żmudzi prowadzić będzie.

Ks.Reinysowi również się w karjerze poszczęściło.Będąc filarem partji chadeckiej,został on ministrem,będąc znów ministrem zgodził się na rozczłonkowanie djecezji wileńskiej,sejneńskiej, a tem samem na odebranie od Litwy Wilna i Sejn.Wzamian za to otrzymuje obecnie infułę.Karjerowiczostwo wzięło w nim górę nad poczuciem litewskości.-

"Czyja ręka tem wszystkiem kieruje? - zapytuje dalej "Lietuvis" - W końcu r.ub. przybył na Litwę arcybiskup Matulewiczius,gente lituanus lecz natione... W Wilnie złożył swą godność dobrowolnie,gdyż poradziła mu to uczynić polonofilska polityka Watykanu.Po zerwaniu stosunków tego ostatniego z Litwą,na Litwę mógł przybyć jedynie arcybisku Matulewiczius.Ma to być szczególna łaską Rzymu,że wysyła do winowajczyni Litwy delegata Litwina dla uregulowania spraw kościelnych ... Obecnie wszelako się okazuje,że była to nie szczególna łaska,xx tylko szczególna przebiegłość Watykanu.Oto Włoch ani Francuz,będąc delegatem papieskim nie dokazałby na Litwie tego,co dokazał arc.Matulewiczius,a mianowicie nie potrafiłby tak zręcznie podsunąć stworzenia projektu djecezji koszedarskiej i wyłkowyszkowskiej.Dzięki nowemu projektowi podziału kościelnego,jedni politycy chadeccy wysuwają się na czoło,inni znów usuwani są w cień."Ktoby mógł się spodziewać pisze dalej "Lietuvis", że biskup Kareviczius zostanie całkiem usunięty.Szedł on ślepo za polityką "krikszczioniów",niemało się im zasłużył,lecz był nieprzychylny takiej czy innej idei unji polsko-litewskiej.Pod tym jedynie względem różnił się biskup Kareviczius od "krikszczioniów".Obecnie,jak słychać,bisk.Karewiczius otrzymał tytuł arcybiskupa in patribus infidelibus,tracac jednocześnie stolec biskupi...Taka to już etyka chadecji i wyzyskiwanie autorytetu we własnych celach i odpychanie go,gdy staje się zbytecznym".-

Dalej "Lietuvis" ubolewa nad tem,że Papież zgodził się stworzyć na Litwie arcybiskupstwo za cenę wyrzeczenia się djecezji Wileńskiej i Sejneńskiej.Wprawdzie na arcybiskupa Litwy upatrzony jest arcybiskup Skwireckas,człowiek wysokiej nauki i apolityczny,lecz w każdym razie projekt stworzenia nowych diecezyj jest nieoczekiwanym i niedopuszczalnym kompromisem rządu litewskiego,gdyż zgadza się z konkordatem polskim,zatwierdzającym wykrojenie z Litwy djecezyj Wileńskiej i Sejneńskiej..Takiego postępowania popełnionego względem Litwy przez polityków chadeckich naród litewski nie wybaczy..."

Wreszcie wzywa "Lietuvis" społeczeństwo do protestu przeciwko ugodowości i karjerowiczostwu ks.Staugajtisa i ks.Reinysa oraz do "ujęcia się za deptanym honorem Litwy".-

"L i e t u v o s Ž i n i o s" o n o w y m p o d z i a l e k o ś c i e l n y m L i t w y.-

"Lietuvos Žinios" w N.84 z 14/IV.r.b..Artykuł p.t."Nie wykręcicie się".Streszczenie.-

Urzędowa "Lietuva" usiłuje bronić klerykałów litewskic przed zarzutem ponownego wyrzeczenia się Wilna."Lietuva" posługuje się argumentem,że kościół katolicki jest organizacją międzynarodową i że w myśl konstytucji litewskiej państwo do spraw kościelnych na Litwie się nie miesza."Wychodziłoby więc na to - piszą dalej "Lietuvos Zinios" - że klerykałowie przez stworzenie pięciu biskupstw,wyrażają chęć odseparowania państwa od kościoła.Zamiarowi temu możnaby jedynie przyklasnąć..W rzeczwistości wszelako kościół nie został jeszcze drogą odnośnej xxxxxx ustawy oddzielony od państwa;przeciwnie dzięki wysiłkom klerykałów,sprawy kościelne i państwowe częstokroć się ze sobą spotkają".To samo da się powiedzieć o nowym projekcie podziału kościelnego Litwy.Na utrzymanie nowych biskupów,kapituł,kuryj i t.p.

łoży skarb państwa, nie zaś Watykan.Dalej,o ile zgodnie z oświadczeniem "Lietuvy" stosunki dyplomatyczne pomiedzy Watykanem a republika litewską nie istnieja,w jakim więc celu przyśpieszać dziś stworzenie z Litwy prowincji kościelnej? "przecież stosunki z Watykanem zostały zerwane nie dlatego,że Litwam wysyłała do Rzymu zbyt mało telegramów wiernopoddańczych, a tylko dlatego, że konkordat polski podeptał prawa narodu litewskiego,zasankcjonował gwałt Żeligowskiego i wydał braci naszych w okupowanej Litwie na łup polonizacji przez Kościół.Przecie właśnie podczas układów duchowieństwa litewskiego w sprawie infuł biskupich społeczeństwo litewskie zmuszone jest protestować przeciwko zamykaniu szkół litewskich w Wileńszczyźnie,przeciwko usuwaniu jezyka litewskiego z kościołów i t.d.Czy szanujacy sie naród litewski po takiej krzywdzie,może zezwolić Watykanowi na gospodarke w Litwie,czy też chociażby wdać się w prywatne pertraktacje w sprawie nominacji nowych biskupów? Dlaczegóż wreszcie nie nadają do tychczasowi biskupi:Kareviczius,Skwireckas,Kukta?Czy obecny stan rzeczy nie mógł jeszcze czas jakiś potrwać? Czy Litwa nie ma gdzie podziać nadmiaru pieniedzy?"Jedynie wyrachowanie polityczne w zwiazku ze zbliżającymi sie wyborami zmusza blok klerykalny do przyśpieszenia realizacji nowego projektu.Dziwić sie jednak należy,że nawet najuczciwsi ludzie z pośród "krikszczioniów" ks.Reinys i prał.Staugajtis - zapominaja o tem,że Litwa zgadzając się na przeprowadzenie granic prowincji kościelnej tuż przy polsko.litewskiej linji demarkacyjnej,tem samem zrzeka się swego protestu przeciwko p zyłaczeniu Wilna do Polski.-

Wreszcie zwracaja sie "Lietuvos Żinios" pod adresem "krikszczioniów" w słowach nastepujących:"Z zarzutów tych sie nie wykręcicie,jak również nie zaprzeczycie temu,że stworzenie prowincji kościelnej jest woda na młyn polski,pogłębiająca i bez tego niemałą przepaść pomiedzy Litwa okupowana a nami /Litwą nie okupowana, Przyp.tłum./

O b r o n a p r z e z "L i e t u v ę" s t a n o w i s k a r z a d u w s p r a w i e u t w o r z e n i a p r o w i n c j i k o ś c i e l n e j n a L i t w i e .-

Jak wiadomo prasa opozycyjna ostro wystapiła przeciwko konstytucji kościelnej nadanej przez Papieża Litwie i utworzeniu z niej prowincji kościelnej."Lietuva"/N.80 z dn.12/IV.r.b./ zbija stawiane zarzuty:

Przedewszystkiem,czyż można, - zapytuje "Lietuva" - że w urządzaniu prowincji kościelnej miało miejsce wmieszanie się potencji obcych do czysto wewnętrznych spraw litewskich.Potracając o sam fakt, że kościół katolicki jest organizacja miedzynarodową i rzadzenie się Kościoła na podstawie własnych kanonów bądź statutów jest zgodne z konstytucja litewską - autor jednocześnie zaznacza,że arcybiskup Matulewicz,opracowując plan podziału na prowincje porozumiewał się z członkami rzadu i przedstawicielami poszczególnych ugrupowań politycznych.Wobec braku normalnych stosunków dyplomatycznych między Litwą a Watykanem, nie było możność - przeprowadzenia tej sprawy na drodze oficjalnej.-

Również ~~jest~~ zarzut,że uformowanie prowincyj kościelnych jest równoznaczne z wyrzeczeniem się ~~prowincyj koście~~ pretensyj do Wilna jest niesłusznym.Oczywiście opozycji chodzi tu o prowincje Koszedarską i Wyłkowyszkowską,gdyż trudno przypuścić, żeby miało coś wspólnego z wyrzeczeniem się Wilna - utworzenie prowincyj Poniewieskiej lub Telszeskiej.-

Co się tyczy terytorjów obecnych prowincyj Koszedarskiej i Wyłkowyszkowskiej,to względem nich mogły być wzięte pod uwagę następujace możliwości:a/pozostawienie wszystkiego po dawnemu,b/dołączenia owych terytorjów do innych biskupstw, bądź wreszcie c/utworzenie z nich biskupstwa samodzielnego.

[illegible]

Obrona prasy "Lietuva" stanowiska rządu w sprawie utworzenia prowincji kościelnej na Litwie.

Jak wiadomo prasa opozycyjna ostro wystąpiła przeciwko konstytucji kościelnej nadanej przez Papieża Litwie i utworzeniu prowincji kościelnej. "Lietuva" /N.80 z dn.12/IV.r.b./ zbija [illegible] zarzuty:

Przede wszystkiem, czy można, - zapytuje "Lietuva" - [illegible] że w urządzaniu prowincji kościelnej miało miejsce [illegible]

[illegible]

[illegible] z nich biskupstwa samodzielnego.

Co się tyczy części biskupstwa Wileńskiego,z której obecnie utworzono prowincję Koszedarską,to pozostawienie tego terytorjum w stanie dotychczasowym było równoznaczne z pozostawieniem jego w rękach polskich,gdyż kanonik Kuchta był wprost delegatem biskupstwa Wileńskiego i od tegoż bezpośrednio zależał.- Prócz tego - z chwilą g fundowania - na podstawie polskiego konkordatu - arcybiskupstwa Wileńskiego, granice tego ostniego zbiegły się z granicami państwowemi Polski - tem samem terytorjum koszedarskie zostało odseparowane od dawnego biskupstwa Wileńskiego i z terytorjum tem nie pozostawało nic innego do zrobienia,jak albo utworzenie zeń odrębnego biskupstwa,albo przyłączenie go do jakiegoś biskupstwa innego.To ostatnie jednak byłoby całkowitem ustabilizowaniem wytworzonego stanu.Co prawda pozostawienie tego wąskiego i długiego pasa /obecna prowincja koszedarska/ jako samodzielnego terytorjum kościelnego zdradza pewną anormalność - z drugiej jednak strony każdemu rzuca się przecież w oczy,że ten wąziutki długi pas stanowi oderwaną część Wileńskiego biskupstwa - część,która niejako wyczekuje mniej lub więcej prędkiej okazji do zrośnięcia się z pniem macierzystym.-

To też pytanie, czy było lepsze wyjście z sytuacji - ponadto,które miało miejsce.Co się tyczy biskupstwa Sejneńskiego to tu jedynie nazwę zmieniono, gdyż niezręcznie pozostawia biskupstwu nazwę od miasta,które należy do biskupstwa innego.-

Możnaby coprowada podnieść kwestję, czy tworzenie prowincji kościelnej przed odzyskaniem Wilna miało rację bytu i możnaby w tej materji rozmaicie opinjować,mimo to jednak brak podstaw do twierdzenia,że utworzenie prowincji kościelnej ma rzekomo zmniejszać litewskie prawa do Wilna.-

"L i e t u v a" o miejscu Polski w Radzie Ligi Narodów.-

"Lietuva" N.76.Artykuł:"Liga Narodów a Polska".Streszczenie.

"Lietuva" omawiając sprawę kandydowania Polski do Rady Ligi Narodów usiłuje wykazać,że przeszkodą stojącą na zawadzie jest międzynarodowy bandytyzm Polski,nie przestrzeganie prawa i sprawiedliwości.Vygandas zaś w innym numerze "Lietuvy" twierdzi,że protest litewski spowodował ostateczne niepowodzenie akcji polskiej.

Od dłuższego czasu ujawnia się chęć niektórych państw do uczynienia z Ligi Narodów zwykłego narzędzia swej polityki, zamiast uważania Ligi za najwyższą pokojową instancję w sprawie zachowania światowego pokoju."Polska i Litwa są największymi klijentami Ligi.Nie było niemal posiedzenia, na którego porządku dziennym nie figurowałyby spory polsko-litewskie.Od kilku już lat mała Litwa walczy na forum Ligi o urzeczywistnienie państwowych zasad instytucji Ligi Narodów - prawa i sprawiedliwości - dotychczas wszelako bez konkretnych rezultatów.Ostatni jednak kryzys genewski będzie musiał jeszcze raz zwrócić całą uwagę na błędy przeszłości.Polska mało odniosła korzyści z akcji Żeligowskiego.Polska zamierza zabezpieczyć swą międzynarodową sytuację drogą traktatów z mocarstwami.Traktaty są rzeczą wskazaną o ile tylko nie postępuje się z nimi tak,jak Polska z traktatem suwalskim.Zdaje się, że dotychczasowe wysiłki Polski wejścia na drogę polityki mocarstwowej nie przyniosły jej nic dobrego.Traktat locarneński pozostawił Polskę za drzwiami: danego Polsce przyrzeczenia w sprawie udzielenia jej miejsca w Radzie - niedotrzymano.Innemi słowy, ani wschodnie, ani zachodnie granice Polski nie zostały zagwarantowane.Przed wyjazdem do Genewy Skrzyński pocieszył społeczeństwo polskie,malując przyszłość w nader różowych barwach.Po powrocie zaś z Genewy Skrzyński stał się bardzo realnym politykiem i potępił nawet zbyt wielkich optymistów.Tak więc Polska nie czując mocnego gruntu pod nogami,miota się pomiędzy Londynem a Paryżem,szukając tam żywego źródła swej potęgi...Największem jednak źródłem potęgi są nie pożyczki zagraniczne i obce bagnety,a tylko przestrzeganie prawa i sprawiedliwości.Europie Wschodniej tego jedynie potrzeba.Ironja losu sprawiła,że imię Polski wciąż się obecnie łączy z pojęciem międzynarodowego bandytyzmu.Jakże więc w takich warunkach ukazać się w oczach świata? Czy pozyskanie miejsca Polski w Radzie Ligi Narodów byłoby możliwe?

Co się tyczy [illegible]

obecnie i utworzenie [illegible] wyborcze [illegible]

[illegible]

ni [illegible] do [illegible]

[illegible]

mu [illegible] litewskie [illegible] do Wilna.-

Lietuva o miejscu Polski w Radzie Ligi Narodów.

"Lietuva" Nr 96 artykuł "Liga Narodów a Polska". Streszczenie.

"Lietuva" omawiając sprawę [illegible] Polski do Rady Ligi Narodów dalej wyraża, że przeszkodą [illegible] jest międzynarodowy [illegible] Polski, ale przestrzeganie prawa i sprawiedliwości. [illegible] "Lietuvy" twierdzi, że protest litewski spowodował ostateczne niepowodzenie akcji polskiej.

Od dłuższego czasu [illegible] do [illegible] z Ligi Narodów [illegible] politykę [illegible]

[illegible]

"Lietuva" N.69.Artykuł Vygandasa p.t."Tarcia w parlamencie angielskim a sprawa polska".Streszczenie.-

Vygandas,nawiązując swój artykuł do ostatnich tarć w parlamencie angielskim / w związku ze sprawozdaniem Chamberlaina ze swej podróży do Genewy /,kiedy to Lloyd Georges wyraził się "że Polska,która odmówiła wprowadzenia w życie uchwały Ligi Narodów w sprawie Wileńskiej nie zasłużyła na miejsce w Radzie Ligi Narodów " - dodaje od siebie:""Uwaga Lloyd Georgea co do Polski jest bardzo słuszna.Cóż bowiem byłaby warta Rada,w której zbój i gwałciciel miedzynarodowy otrzymałby stałe miejsce? Protest złożony przez delegacje litewską w Genewie przeciwko przyjęciu Polski do Rady był bardzo na miejscu i niepodobna wątpić,że on to właśnie podciął najwiekej skrzydła lecącemu do gniazda Rady białemu orłowi"... Nie podobna też ani na chwilę wątpić - twierdzi dalej Vygandas - że Polska będzie dopóty źródłem niepokójów i wojen,dopóki wszystkie obce ziemie /Górny Slask,Galicja,Białoruś,Wileńszczyzna i korytarz Gdański/ nie zostana od niej odebrane.Jednakże nie wszyscy to widza i rozumieją.To też obowiazkiem Litwy jest przy każdej sposobności otwierać światu oczy i wskazywać jak wilk w owczej skórze pragnie okpić narody i wedrzeć się do owczarni Ligi Narodów.".-

W e z w a n i e "L i e t u v y" d o o d w e t o w y c h z a r z a d z e ń n a s k u t e k z a m y k a n i e s z k ó ł l i t e w s k i c h w W i l e ń s z c z y ź n i e .-

"Lietuva" N.73.Artykuł p.t. "Fakty dnia".Streszczenie.-

Niepodobna pominać milczeniem faktu zamykania szkół litewskich na terenie Wileńszczyzny.Dotychczas władze polskie niszczyły litewskość od szczytów,obecnie zaś zabrali się do podstaw.Było to do przewidzenia.Polacy postawili za cel doszczętne wykorzenienie litewskości,aby na jej miejscu siać polskość.Polacy rozporzadzają administracją,sadownictwem, a nawet kościołem, to też nie trudno im swój cel osiagnać."Litwini nie powinni wszelako dać zarzynać jak owce - pisze dalej "Lietuva"... Społeczeństwo litewskie zapatruje się na wypadki w Wileńszczyźnie ze zbyt wielkim stoicyzmem i flegmą. W umiejętności intrygowania prześcignęli Litwini zapewne inne narody", jeżeli chodzi jednak o obronę przed wrogiem,czy o ujęcie się za uciskanymi rodakami" to nieudolność litewska ujawnia się w całej pełni.Wiadomości o zamykaniu szkół litewskich w Wileńszczyźnie znalazły jedynie pobieżna wzmiankę w prasie litewskiej,nie wywołując ani wieców protestacyjnych,ani demostracyj,ani też wreszcie apelu do mocarstw zagranicznych.-

Podczas, gdy litewskość doznaje srogiego ucisku polskiego,Polacy zamieszkują sobie najspokojniej na Litwie,gdzie polskość nawet prosperuje /blisko 150 szkół /?/ polskich.Polacy na wysokich nieraz stanowiskach rzadowych i t.d./ Przedstawiałaby się więc możność jęcia się środków odwetowych.Nie miały by one racji bytu,gdyby miały jedynie na celu zaspokojenie uczucia zemsty.Gdyby jednak akcja odwetowa miała ulżyć sytuacji uciskanych Litwinów w Wileńszczyźnie ,w takim razie byłaby ona wskazana.-

"Litwini nie zamierzaja utrudniać rozwoju oświaty polskiej na Litwie,lecz pragną, aby rodakom ich w Wileńszczyźnie przysługiwały prawa,jakich udziela się Polakom na Litwie".-

Zaprzeczenia "Lietuvy" co do tajnego układu z ZSSR.-

"Lietuva" N.86 z 19/IV. Artykuł p.t."Gwałt z powodu rokowań Litwy z ZSSR".- Streszczenie.

Ryga rozpowszechniła alarmującą wiadomość - Litwa prowadzi z ZSSR tajne rokowania,celem których mą być tajna umowa,na podstawie której ZSSR obowiązuje się oddać Wilno Litwie i zapewnić jej władanie krajem Kłajpedzkim.Co wzamian ma dać Litwa o tem się mówi.Oprócz tego umowa jest skierowana przeciwko Łotwie,związkowi państw bałtyckich i Lidze Narodów.Łotysze na tyle się tem przejęli,że zwołują konferencję posłów.

Dotychczas udało się ustalić,że wiadomość tą pierwsze zamieściło pismo "Vossische Ztg".Powtórzył tę wiadomość organ Ministra Spraw Zagranicznych Benesza "Prager Presse". Jednocześnie zamieściły tę wiadomość "Berliner Tageblatt" i inne.-

Mamy tutaj do czynienia z nowa dobrze uplanowaną intrygą przeciwko Litwie.Celem jej jest jednocześnie popsucie stosunków z państwami bałtyckiemi,a głównie z Łotwą i Ligą Narodów.Wiadomość ta wyszła z Rygi, jednakże nie chce się Litwinom wierzyć,by łotysze intrygowali w ten sposób przeciwko Litwie - chociaż musimy zaznaczyć,że żadna z gazet ryskich za wyjątkiem "Socjaldemokratasa" nie zamieściła odwołania Elty.

Przypuścić jednak należy,że źródło tej wiadomości musi leżeć tam,gdzie ktoś z tego chciał wyciągnąć korzyści,a korzyść z tego jedynie mogą mieć Polacy.Kombinacja była bardzo sprytna,gdyż o ileby ta wiadomość była podana przez PAT wszyscyby wiedzieli co ona znaczy i nikt by w to nie uwierzył,to też wybrano drogę przez Rygę.Co do samego faktu, to wiemy,że Litwa prowadzi rokowania z ZSSR,tylko nie w takim charakterze jak je opisuje prasa ryska.Wiemy,że ZSSR prowadzi rokowania nietylko w Kopenhadze,ale również w Helsingforsie,Rewlu,Rydze, Berlinie i Warszawie.

Dlaczego jednak nikt nie mówi,że te rokowania są skierowane przeciwko Lidze Narodów i pokojowi na Wschodzie Europy.-

W sprawie ustosunkowania się państw bałtyckich Litwa nie miała i nie ma zamiaru zmieniać swojej polityki.Litwa pierwsza powzięła myśl związku państw bałtyckich i wiernie jej służyła.Jeżeli ta myśl nie została dotychczas zrealizowaną - to nie jest to wina Litwy.Rokowania z ZSSR mogą szkodzić Lidze Narodów w tym samym stopniu co broda cesarza chińskiego.A kto jest wichrzycielem pokoju na Wschodzie Europy, trzeba zapytać ministra spraw wojskowych Żeligowskiego.-

Artykuł "Lietuvy" na przyjazd francuskiego senatora Reynalda.-

Prasa litewska,jak podawaliśmy w N.29 "Biuletynu" niezbyt szarmancko przyjęła francuskiego ministra rezydenta,przypominając,że Francja wskutek przyjaźni politycznej z Polską stała się opiekunem łupieżców i grabieżców.Bardzo podobnem było też przyjęcie sen.Reynalda przez urzędową "Lietuvę".W N.77 pismo to pisze:

Dotychczas dzieliła Litwę od Francji nie umiejętność ,a może nawet brak chęci u tej ostatniej zrozumienia walki litewskiej o Wilno.Czyżby Francja,która krwawo walczyła o odzyskanie Alzacji i Lotaryngji i która tradycyjnie staje w obronie wolności zgadzała się z faktem podstępnego wydarcia Litwie Wilna i Wileńszczyzny wraz z 35% ludności całej Litwy?Francja protegująca grabieżczą Polskę szkodzi jedynie własnemu mianu,gdyż świat z tego powodu uważa ją za wspólniczkę grabieżców.Polska tak czy inaczej nie zdoła strawić pochłoniętych przez siebie narodowości.Dopóki za Francja popierać będzie zaborczą politykę Polski,dopóty stosunki francusko-litewski nie będą mogły być istotnie przyjazne.-

II.ŻYCIE GOSPODARCZE.a/Stosunki wewnętrzne.-

Szczegółowy budżet państwa Litewskiego na rok 1926.-

W N.217 "Vyrausybes Żinios" z dn.15 lutego 1926 ogłoszony został szczegółowy budżet Państwa Litewskiego na rok 1926. Poszczególne pozycje tego budżetu nie są zgodne z podanemi na podstawie półurzędowego organu "Lietuvy" w N.21 "Biuletynu Kowieńskiego". Przeto zarówno dla sprostowania bałamutnie, czy też niechlujnie przez oficjalny organ codzienny podanych cyfr, jak też dla szczegółowszego zobrazowania gospodarki Państwa Litewskiego podajemy poniżej budżet na podstawie najbardziej miarodajnego źródła, jakiem jest "Vyrausybes Zinios", litewski dziennik rozporządzeń i ustaw.-

W Y D A T K I .

I. PREZYDENT REPUBLIKI.

1. Na potrzeby Prezydenta		
a/pensja	72000	
b/reprezentacja.	48000	
	120000	
2. Pensje urzędnicze	43626	
3. Wydatki kancelaryjne	10000	
4. Wydatki gospodarcze	58000	
5. Zakup i konserwacja inwent.	24000	
6. Różne wydatki	3000	258626.-

II. SEJM.

7. Prezydjum i posłowie:		
a/djety	967800	
b/wydatki reprezentacyjne	10000	
c/reprezentacje /bez wyliczenia/	20800	
d/członkowie komisji	60000	
	1058600	
8. Pensje urzędnicze	161000	
9. Wydatki kancelaryjne	21000	
10. Wydatki gospodarcze	34900	
11. Zakup i konserwacja inwent.	17000	
12. Różne	12000	
13. Wydawnictwa	50000	1354500.

III. GABINET MINISTRÓW.

14. Ministrowie:		
a/pensje ministrów	538750	
b/fundusz dyspoz.premjera	1000000	
	1538750	
15. Pensje urzędnicze	69438	
16. Wydatki kancelaryjne	9800	
17. Wydatki gospodarcze	35400	
18. Zakup i konserwacja inwent.	4000	
19. Różne	22400	
20. Wydawnictwa	40000	1719788.

IV.MINISTERSTWO SPRAW WEWNETRZNYCH.-

Urzędy centralne.

21.	Pensje urzędników	483652
22.	Wydatki kancelaryjne	61000
23.	Wydatki gospodarcze	83100
24.	Zakup i konserwacja inwent.	3000
25.	Różne	85345
26.	Wydawnictwa	15000
27.	Emerytury	20000
28.	Urzędom kościelnym:	
	a/rzymsko-katolickim	1376302
	b/ewangelicko-reform.	33760
	c/ewangelicko-augsburg.	60560
	d/prawosławnym	46000
	e/staroobrzędowym	32950
	f/mojżeszowego wyznania	25000
	g/karaimom	300
	h/mahometańskim	300
29.	Na ogólne wydatki policji /ubranie,podarunki,zapomogi, leczenie,nagrody i t.d./	1327000
30.	Na potrzeby sanitarne: /opłacanie za niektórych chorych,zapomogi na kursa,narzędzia i t.d./	48000
31.	Opieka społeczna	786000
		4487279

Urzędy prowincjonalne.

32 - 131	Naczelnicy Urzędów Powiatowych /starostwa/./Szczegółowy wykaz wydatków podajemy na tablicy I.str..17/	10634674	
132 - 136	,Policja polityczna.	655699	
137 - 141	,Policja kolejowa	263100	
142 - 147	.Wyższa Szk.Polic.	81827	
148 - 153	,Niższa Szk.Polic. /Szczegółowe dane odnoszące się do pozycyj 132 - 153 podajemy na tabl.II str. 18 /	93938	
154 - 194	,Szpitalnictwo /Patrz tabl.N.III str. /	2051697	
1955- 205	,Urząd gubernatora w Kłajpedzie./Patrz tabl.I. str. 17 /	1605735	
		15406890	1989ZI49

V.MINISTERSTWO FINANSOW.-

Departament finansowy.

Centrala.-

206 -	Pensje	498400
207.	Kancelarja	42000
208.	Wydatki gospodarcze	117880
209.	Na zakup i konserwację inwent.	13000
210.	Różne	35000
211.	Wydawnictwa	50000
212.	Podatek od nieruchomości	6450
214.	Emerytury	1000000

214. Zwrot pieniędzy z Kasy Skarbowej	50000
215. Krajowi Kłajpedzkiemu jako prowizja od dochodów	4800000
	6612650

Departament podatkowy.-

Centrala.-

216. Pensje	436129
217. Kancelarja	13128
218. Wydatki gospodarcze	8000
219. Na zakup i konserwację inwent.	2000
220. Różne	147240
221. Wyrób znaczków wartościowych /weksle, banderole i t.d./	487800
	1094297

Urzędy prowincjonalne.-
Składy monopolowe.-

222. Pensje urzędnicze	473000
223.- 227. Wydatki kancelaryjne, gospodarcze, inwentarzowe, różne i emerytury	349240
228. Podatek od nieruchomości	48000
229. Monopol spirytusowy	9100000
230. Procenty od czystego zysku dla samorządów	1000000
231. Spirytus denaturowany	250000
	11221460
232 - 339. Inspektoraty podatkowe. /Patrz tabl. N.IV. str. 19 /.	1213784
	12435244
Razem departament podatkowy	13529541

Departament handlowy.-

Centrala

340. Pensje	216569
341 - 343. Kancelarja, wydatki gospodarcze i różne.-	280502
344. Podatek od nieruchomości	5800
	502871

Urzędy prowincjonalne.-

345 - 449. Komory celne i punkty przejściowe/p.tabl. V. str. 20 /	2358147
450. Kowieńska inspekcja technicz.	11035
452-453. Marjampolska insp. techn.	10268
454-455. Poniewieska " "	11035
456-457. Szawelska " "	11025
458-459. Telszeska " "	11275
~~460-461~~.	
Razem departament handlowy	2915756

Centralne Biuro Statystyczne.-

460. Pensje	102808	
461 - 467.Inne wydatki	274800	277608

Najwyższa Izba Wag,Miar,Próby i Pomiarów.

468. Pensje	73255
469-472.Inne wydatki	11108
	84369

Państwowe Techn.-Chemiczne Laboratorjum.

473. Pensje	98195
474- 477.Inne wydatki	36835
	135030

Instytucje kredytowe i inspekcja kooperatyw.

478. Pensje	62224
479- 481.Inne wydatki	19143
	81367

Muzeum handlu.-

482. Pensje	14140	
483- 486.Inne wydatki	9743	
	23883	2366019 8.

VI.MINISTERSTWO ROLNICTWA.

Departament gospodarki rolnej.-

Centrala.-

487. Pensje.	361998
488. Wydatki kancelaryjne	14300
489. Wydatki gospodarcze	64700
490. Zakup i konserwacja inwent.	15000
491. Różne	20000
492. Wydawnictwa	13000
493. Na oświatę rolniczą:	
a/na założenie kursów dla nauczycieli począt.szkół roln.	25000
b/na prowadzenie kursów i odczytów w powiatach	50000
c/zasiłki dla prywatn.szkół rolniczych	196000
d/na utrzymanie początk. szkół rolniczych	200000
e/na przewóz pomocy szkolnej	10000
f/stypendja	20000
494. Kultura rolna:	
a/punkty kontroli eksportu jaj i masła	80000
b/punkty obróbki lnu	100000
c/punkty oczyszczania zboża	49000
d/na suszarnie owoców i ogrodo.	20000
e/spółki mleczarskie	1100000
f/inwentarz rozpłodowy	500000
g/hodowla drobiu i pszczół	10000
h/rybołóstwo	6000

	i/na szkółki roślin i zbóż	100000
	j/na zbiorowe doświadczania z . odmianami roślin i nawozów szt.	25000
	g/państwowy zakład hodowli ryb Matulonisa	5000
	h/bonifikacja ziemi	300000
	m/wycieczki rolnicze	20000
	n/na suszarki zbóż	10000
	o/maszyny i narzędzia rolnicze	20000
	p/opłata procentów w Banku Ziemsk.	105000
	Ogółem na kulturę roln. 2450000.-	
495.	Zapomogi organizacjom kultury rolnej:	
	a/zapomogi kontrolerom - asystentom i instruktorom	1000000
	b/zapomogi gospodarzom	30000
	c/budowle gospodarcze	54112
496.	Podatek od wód	21500
		4732600

Urzędy prowincjonalne.

497.-502.	Na akademję i technikum rolnicze	1471100
503.-507.	Szkoły gospodarstwa roln.	684500
508.-512.	Dwory	233966
513.-	Rządowa stadnina rasy żmudzkiej w Płungianach	80763
514.-518.	Powiatowi agronomi.	210388
		2680719
	Razem departament gospodarki roln.	7413329

Dyrekcja weterynarji.

Centrala.-

519.	Pensje	37010
520.	Kancelarje	2500
521.	Na zakup i konserw.inwent.	1000
522.	Różne	3500
		44010

Urzędy prowincjonalne.-

523.-526.	Weterynarze powiatowi	314539
527.-531.	Weterynaryjne laboratorjum bakteriologiczne	68495
532.-536.	Szpitale weterynaryjne	65170
		448204.
	Razem dyrekcja weterynarji	492214.-

Departament leśny.

Centrala.

537.	Pensje	461459.
538.-539.540.	Wydatki kancel.,gospod. i różne	46220.
541.	Kursa letnie dla leśniczych i starszych gajowych	20025
542.	Na badanie torfowisk	40000
543.	na bonifikowanie i meljorację lasów	150000
544.	Podatki rządowe i samorządowe	1209700
545.	Zapomogi dla uczniów	14400
		1941804

Dział III [illegible]

1/ na szkółki rodzin i [illegible]	100000
k/ na [illegible] doświadczania [illegible]	
[illegible] rodzin i [illegible]	25000
[illegible] rybactwa [illegible]	
l/ [illegible]	5000
m/ [illegible]	300000
n/ [illegible]	20000
o/ [illegible]	10000
p/ [illegible]	20000
r/ [illegible]	1050000
Ogółem na kulturę rolną [illegible]	
495. [illegible] organizacjom kultury rolnej:	
a/ [illegible]	100000
b/ [illegible]	300000
c/ [illegible] gospodarcze	[illegible]
496. [illegible] wód	21[illegible]
	47[illegible]

Urzędy prowincjonalne.

497.-502. Na akademje i technikum rolnicze	14[illegible]
503.-507. Szkoły [illegible]	284[illegible]
509.-512. [illegible]	23[illegible]
513. [illegible] w [illegible]	50[illegible]
514.-518. Powiatowi [illegible]	21[illegible]
	25[illegible]

Razem departament rolnictwa [illegible]

Dyrekcja weterynarji.

Centrala.

519. Pensje	37010
520. [illegible]	2500
521. [illegible] i konserwacja [illegible]	1000
522. [illegible]	5500
	46010

Urzędy prowincjonalne.

523.-526. [illegible] powiatowi:	3145[illegible]
527.-531. [illegible] laboratorjum [illegible]	68[illegible]
532.-536. [illegible] weterynaryjne	43[illegible]
	443[illegible]

Razem dyrekcja weterynarji [illegible]

Departament leśny.

Centrala.

539. Pensje	
536.-539. Wydatki [illegible]	451[illegible]
540. [illegible]	463[illegible]
541. [illegible]	300[illegible]
542. [illegible]	450[illegible]
543. Na [illegible] i [illegible]	
544. Pomocy [illegible]	150000
545. Zapomogi dla [illegible]	120[illegible]
	1[illegible]
	1[illegible]

Urzędy prowincjonalne.-

	Nadleśnictwa.	
546.	Pensje	3267828
547.-550.	Wydatki kancel.gospod. inwent.i różne.	361300
551.	Gospodarka leśna	1993000
552.	Sadzenie i ulepszanie lasów.	325000
553.	Reperacja dróg i mostów w lasach	32000
554.	Pożyczki	5000
		5984127
555.-560.	Szkoła techniczna w Poniewieżu	43178
	Urzędy prowincjonalne	6027305.
	Departament leśny	7969109

Zarząd Reformy Rolnej.-

Centrala.

561.	Pensje	1694661
562.-566.	Wydatki inne	196000x/
	Razem centrala	1890661.

Urzędy prowincjonalne.-

567.	Pensje geometrów	867499	
568.-571.	Inne wydatki geometrów	349260	
	Razem urzędy prowincjon.	1216759	
	Razem Zarząd Reformy Roln.	3107420	18982072.

VII.MINISTERSTWO OSWIATY.-

Centrala.

572.	Pensje	176356
573.-576.	Wydatki kanc.,gospod., i różne	568600
577.	Komisja wydawnicza	259000
578.	Zasiłki dla kształcących się	753760
579.	Emerytury	106854
580.	Stypendja dla prywatnych średnich i wyższych szkół.	1625000
581.	Subwencje dla prywatnych seminarjów i kursów	435000
582.	Ogólne wydatki oświatowe:	
	a/książki i pomoce szkolne	300000
	b/szkołom rzemieśln.i klasom przy szkołach początk.	120000
	c/nauka rzemiosł przy szkołach średnich	5000
	d/letnie kursa nauczycielsk.	80000
	e/wystawy i muzea pomocy naukowych.	1000
	f/wycieczki uczniowski	500
	g/place dziecięce	20000
		526500
583.	Subwencje na teatry	824000
584.	" na sporty	10000
585.	Komisje rządowe	42000
	Ogółem centrala	5307070

Uniwersytet.

586 - 591	Pensje,wydatki gosp.i inne	223994
592 - 595	Księgarnia ogólna,Pensje i inne wydatki	63982
596 - 599	Wydział Teologiczny	452969
600 - 603	Wydział Huministyczny	502630
604 - 607	Wydział prawny	326330
608 - 613	Wydział mat.-przyrodniczy	695300
614 - 619	Wydział medyczny	1204834
620 - 622	Wydział teologji ewang.	94880
623 - 626	Wydział techniczny	436966
	Ogółem uniwersytet	4001885

Gimnazja państwowe.

627 - 630	Gimnazjum Olickie	110254
631 - 635	" Birżańskie	194336
636 - 639	" Kowieńskie "Auszra"	198241
640 - 643	II " Kowieńskie	126620
644 - 648	Gimnazjum Kiejdańskie	127893
649 - 653	Marjampolskie Gimnazjum "Rygiszkiu Jono",-	312704
654 - 658	Gimnazjum Możejkowkie	87912
659 - 663	Gimnazjum Poniewieskie	197460
664 - 668	Gimnazjum Rosieńskie	122812
669 - 673	Gimnazjum Rakiskie	177935
674 - 678	Gimnazjum Szawelskie	309615
679 - 683	Gimnazjum im.bisk.Walanczusa	149000
684 - 688	Gimnazjum Wiłkomierskie	142040
	Razem gimnazja	2256822

Państwowe szkoły średnie /odpowiadające polskim szkołom niższym/ i kursa/.-

689 - 693	Szkoła w Wysokim Dworze	46457
694 - 698	Szkoła w Oniksztach	50074
699 - 703	Szkoła w Erżwiłkach	45098
704 - 708	Szkoła w Giełwanach	50318
709 - 713	Szkoła w Giedrojciach	49092
714 - 718	Szkoła w Janowie	53597
719 - 723	Szkoła w Jańiszkielach	47284
724 - 728	Szkoła w Janiszkach	66207
729 - 733	Szkoła w Iłakach	44913
734 - 738	Szkoła w Koszedarach	43529
739 - 743	Szkoła w Kalwarji	44862
744 - 748	Szkoła 1 w Kownie	67764
748 - 751	Szkoła 2 w Kownie	49115
752 - 756	Szkoła w Krakinowie	43236
757 - 761	Szkoła w Kretyndze	53076
762 - 766	Szkoła w Kupiszkach	74496
767 - 771	Szkoła w Lejpalingach	46620
772 - 776	Szkoła w Malatach	43655
777 - 781	Szkoła w Mereczu	46667
782 - 786	Szkoła w Radziwiliszkach nad Niemenkiem	46758
787 - 791	Szkoła w Nowem Mieście telszeskiem	48157
792 - 796	Szkoła w Poładze	47187
797 - 801	Szkoła w Poswolu	89468
802 - 806	Szkoła w Pilwiszkach	70927
807 - 811	Szkoła w Radziwiliszkach	62681
812 - 816	Szkoła w Rogówku	48281
817 - 821	Szkoła w Rozalinie	45975
822 - 826	Szkoła w Remigolem	48037
827 - 831	Szkoła w Szadowie	48144
832 - 836	Szkoła w Skopiszkach	59081
837 - 841	Szkoła w Szkudach	61507
842 - 846	Szkoła w Sz[illegible]kach	46191

847 - 851	Szkoła w Szyłalach	46857
852 - 856	Szkoła w Szydłowie	44952
857 - 861	Szkoła w Szyrwintach	46301
862 - 866	Szkoła w Użpolu	48048
867 - 871	Szkoła w Wejsiejach	39895
872 - 876	Szkoła w Wejwerach	47312
877 - 881	Szkoła w Wiekrzni	50493
882 - 886	Szkoła w Wilkach	50216
887 - 891	Szkoła w Wikszczyńcu	43454
892 - 896	Szkoła w Jeziorosach	47607
897 - 901	Szkoła w Żejmelach	47221
902 - 906	Szkoła w Żwamorach	47788
		2249298

Szkoły specjalne.-

907 - 912	Szkoła Sztuk Pięknych	229121
913 - 918	Szkoła Muzyczna w Kownie	317897
919 - 924	Szkoła Muzyczna w Kłajpedzie	343789
925 - 929	Żmudzkie Seminarjum Duchown.	193538
930 - 934	Sejneńskie " "	149583
935.-	Stypendja w Wileńskiem Sem.Duch.	15680
936 - 939	Kowieńska szkoła handlowa	150073
940 - 944	Szkoła handlowa w Taurogach	96942
945 - 950	Szkoły rzemieślnicze	320640
951 - 956	Szkoła gospodarstwa domowego dla dziewcząt w Wabalninkach	38961
	Razem szkoły specjalne	1856224

Szkoły początkowe.

957 - 960	Szkoły początk.w pow.Olickim I rejon.	398001
961 - 964	Szkoły początk.w pow.Olickim II rejon	293225
965 - 968	Szkoły początk.w pow.Birżańskim I rejon	487472
969 - 972	Szkoły początk.w pow.Birżańskim II rejon	385606
973 - 976	Szkoły początk.w Kownie	632575
977 - 980	Szkoły początk.w I rejonie Kowieńskim.	405503
981 - 984	Szkoły początk.w rejonie II Kowieńskim	437132
985 - 988	Szkoły w pow.Kiejdańskim	982668
989 - 992	Szkoły początk.w pow.Kretyngoskim.	563862
993 - 996	Szkoły początk.w pow.Marjampolskim I rejon	393406
997 -1000	Szkoły początk.w pow.Marjampolskim II rejon	327872
1001 -1004	Szkoły początk.w pow.Możejkowkim	483072
1005 -1008	Szkoły w I rej.Poniewieskim	455306
1009 -1012	Szkoły początk.w II rej.pow.Poniewieski	496180
1013 - 1016	Szkoły początk.w I rej.pow.Rosieński	348256
1017 -1020	Szkoły początk.w II rej.pow.Rosieński	316561
1021 -1024	Szkoły początk.w pow.Rakiskim.	470948
1025 -1028	Szkoły początk.w pow.Sejneńskim	392455
1029 -1032	Szkoły początk.w pow.Szakioskim	464809
1033 -1036	Szkoły początk.w I rej.pow.Szawelski	454499
1037 - 1040	Szkoły początk.w II rej.pow.Szawelski	419609

1041-1044	Szkoły początk.w III rej.pow. Szawelski	440666	
1045-1048	Szkoły początk.w I rej.pow. Taurogski	334290	
1049-1052	Szkoły początk.w II rej.pow. Taurogski	349379	
1053-1056	Szkoły początk.w pow.Telszeskim	508850	
1057-1060	Szkoły początk.w pow.Trockim	489688	
1061-1064	Szkoły początk.w I rej.pow. Wiłkomierski	397375	
1065-1068	Szkoły początk.w II rej.pow. Wiłkomierski	338958	
1069-1072	Szkoły początk.w pow.Ucianskim	609010	
1073-1076	Szkoły początk.w pow.Wyłkowyszkowskim I rejon	387351	
1077-1080	Szkoły początk.w pow.Wyłkowyszkowskim II rejon	286209	
1081-1084	Szkoły początk.w pow.Jezioroskim	367702	
	Razem szkoły początk.	13715409	

Seminarja nauczycielskie i kursa

1085-1092	Marjampolskie semin.naucz.	140676	
1093-1098	Poniewieskie semnim.naucz.	186018	
1099-1106	Szawelskie semin.naucz.	151855	
1107-1113	Taurogskie semin.naucz.	127351	
1114-1120	Telszeskie semin.naucz.	96632	
1121-1125	Wysokodworskie kursa 2-mies.	22362	
1126-1129	Olickie kursa dwumiesięczne	20305	
1130-1133	Kretyngowskie 2-letnie kursa	21767	
1134-1139	Łoździejskie 2-letnie kursa	25004	
1140-1145	Skupiskie 2-letnie kursa	21201	
1146-1151	Wejwerskie 2-letnie kursa	25405	
1152-1157	Jezboroskie 2-letnie kursa	18261	
	Razem kursa i seminarja naucz.	857047	

Księgarnie.

1158-1162	Centralna księgarnia w Kownie	35337	
1163-1166	Oddziały centr.księgarni	65510	
11			
	Razem księgarnie	100847	
1171-1175	Centralna stacja meteorol.	56614	
1176-1181	Galerja Czurlonisa i muzeum państwowe	104930	30544134.

VIII.MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOSCI.

Centralne urzędy.

1182	Pensje	147400
1183-1187	Wydatki kancel.gospod.i inne.	70040
	Razem urzędy centralne	217440

Urzędy prowincjonalne.

Urzędy i organizację sądowe.

1188. Pensje	3489580	
1189 .1192.Wydatki kancel.gosp.i inne	742920	

Wiezienia

1193. Pensje	1633820	
1194- 1199.Wydatki kanc.,gosp.,i inne	2064710	
Razem urzędy prowincjonalne	7931030	8148470

IX.MINISTERSTWO KOMUNIKACJI.

Centrala i inspekcje

1200. Pensje	68250
1201 -1204.Wydatki kanc.gosp.i inne	53705
Razem centrala i inspekcje	121955
1205-1210.Kowieńska Wyższa Szkoła Techniczna	344251

Zarząd Poczt i Telegrafów

Centrala

1211. Pensje	272990
1212- 1215.Wydatki kanc.gosp.i inne	67500
1216. Kursy telefon.,telegraf.,i poczt.	29207
1217. Linje Telegraf.telefon. i telegraf radiowy	1470000
1218. Znaczki pocztowe,blankiety i td.	160000
1219. Odszkodowania za zaginione korespondencje	20000
1220. Rozrachunki z innemi państwami.	386000
Razem centrala	2395697

Urzędy prowincjonalne.

1221. Pensje	6223382
1222- 1225.Wydatki kanc,gosp.i inne	947000
1226. Koszta opakowania korespond.	65000
1227. Transport korespondencji	1022000
1228. Posłańcom za roznosz.depesz zamiejsc.	45000
Razem urzędy prowincjonalne	8302382
Zarząd Poczt i Telegrafów	10698079

Zarząd Kolei.

Koleje szerokotorowe

Ogólne wydatki Zarządu Kolei.

1229. Pensje	1109496
1230 -1231.Wydatki kanc,i inne	535642
1232 -	

Obsługa dróg /torów/kolejowych

1232. Pensje	4423812
1233 -Różne	6684530
Razem obsługa dróg	11108342

Obsługa ruchu pasażerskiego.

1234.	Pensje	4243319
1235.	Różne	872112
1236.	Operacje handlowe	564000
		5679431

Obsługa pociągów towarowych.

1237.	Pensje	2361928
1238.	Różne	9981486
		12343414
1239.	Wynagrodzenie za używalność lokomotyw i wagonów.-	3000000
1240.	Nieprzewidziane wydatki	10000
	Razem koleje szerokotorowe	30976325

Koleje waskotorowe
Administracja

1241.	Pensje	79077
1242-1243.	Wydat.kanc.gosp.i różne	25430
	Razem administracja	104487

Obsługa dróg /torów/ kolejowych.

1244.	Pensje	505140
1245.	Różne	754000
		1259140

Obsługa ruchu pasażerskiego

1246.	Pensje	598830
1247-1248.	Wydatki kanc.i handl.	130126
		728958

Obsługa pociągów towarowych.

1249.	Pensje	675900
1250	Różne	1707180
		2383080
	Razem koleje waskotorowe	4475665
	Razem Zarząd Kolei	35451990

Zarzad Szos i Dróg wodnych.-

Centrala.-

1251.	Pensje	219245
1252-1255.	Wydatki ,kanc,gosp.i różne	71900
	Razem centrala	321145

Urzedy prowincjonalne.-

1256.	Pensje	720480
1257-1260.	Wydatki kanc,gosp.i różne	143900
1261.	Na remont,budowe i utrzymanie mostów na szosach	5629000
1262.	Potrzeby hydrotechniczne	360000
1263.	Potrzeby hydrometryczne	53000
1264.	Utrzymanie dróg wodnych	355000

1265. Na remont i utrzymanie statków	90000	
1266. Pracownie	30000	
Razem urzędy prowincjonalne	7382380	
Razem Zarząd szos i dróg wodnych	7702525	

Dyrekcja Portu Kłajpedzkiego.-

1267. Pensje	203858	
1268 -1271. Wydatki kanc. i różne	66200	
Razem Dyrekcja Portu Kłajpedzkiego	270058	

Port Kłajpedzki

1272. Pensje	627828	
1273 -1276. Wydatki kanc. i różne	62600	
1277. Hydrotechniczne urządz. portu	196000	
1278. Warsztaty	375000	
1279. Statki, czerpaki i urządz. portu	385000	
1280. Drogi wodne	35000	
Razem port Kłajpedzki	1681428	56270286

X. MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH.

Centrala

1281. Pensje	303300
1282 -1285. Wydatki kanc, gosp. i różne	462420
1286. Wydawnictwa	20000
1287. Na Ligę Narodów	230000

Przedstawicielstwa i konsulaty

Poselstwo w Anglji.-

1288. Pensje	189036
1289 -1292. Wydatki kanc, gosp. i różne /w tem na reprezentacje 18000/	196700
Razem poselstwo w Anglji	385836

Poselstwo w Ameryce.

1293. Pensje	196204
1294 -1297. Wydatki kanc, gosp. i różne / w tem na reprezentacje 18000/	114600
Razem poselstwo w Ameryce	310884

Poselstwo we Francji

1298. Pensje	138442
1299 -1302. Wydatki kanc, gosp. i różne / w tem na reprezentacje 18000/	62700
Razem poselstwo we Francji	201142

Poselstwo przy Kwirynale.-

1303. Pensje	77980
1304 -1307. Wydatki kanc, gosp. i inne /w tem na reprezentacje 18000/	75100
	153080

Przedstawicielstwo przy Watykanie.-

1308. Pensje 26240
1308 -1309. Wydatki kanc.,gosp.,i inne
/w tem na reprezentację 3000/ 32300

Razem przedstawicielstwo 58540

Przedstawicielstwo w Finlandji

1312. Pensje 57600
1313 -1316. Wydatki kanc,gosp,i róż-
ne /W tem reprezentacja 10000/ 57000

Razem przedstawicielstwo 114600

Przedstawicielstwo w Łotwie.

1317. Pensje 83868
1318 -1321. Wydatki kancl,gosp,i róż-
ne / w tem reprezentacja 18000/ 68600

152468

Przedstawicielstwo w Skandynawji.-

1322. Pensje 73992
1323 -1326. Wydatki kanc,gosp.i róż- 68500
ne /w tem na reprezentacje
18000/

Razem przedstawicielstwo 142492

Poselstwo w Rosji.

1327. Pensje 115128
1328 -1331. Wydatki kancl,gosp.i
różne / w tem reprezentacja
18000/ 155100

Razem poselstwo w Rosji 270228

Poselstwo w Niemczech.-

1332. Pensje 246652
1333 -1336. Wydatki kanc.,gosp.i róż
ne /w tem reprezentacja 18000/ 76000

Razem poselstwo w Niemczech 322652

Przedstawicielstwo w Estonji.-

1337. Pensje 39708
1338 -1341. Wydatki kanc,gosp.i różne 19700

Razem przedstawicielstwo 59408

Poselstwo w Czechosłowacji

1342. Pensje 72736
1343 -1346. Wydatki kanc.gosp.i różne 40000

Razem poselstwo 112736

Poselstwo w Szwajcarji

1347. Pensje 73640
1348 -1351. Wydatki kanc,gosp.i różne 72600
/W tem reprezentacja 18000/

Razem poselstwo w Szwajcarji 146240.

Konsulat w Tylży.-

1352. Pensje	37140
1353-1356. Wydatki kanc,gospod.i różne	14660
Razem konsulat w Tylży	51800

Konsulat w Królewcu.-

1357. Pensje	55050
1358-1361. Wydatki kanc,gosp.i różne	24620
Razem konsulat w Królewcu.-	79870

Konsulat w Kopenhadze

1362. Pensje	44236
1363,-1366. Wydatki kanc,gosp.i różne	9160
Konsulat w Kopenhadze.	53396

Konsulat w Chicago

1367. Pensje	55576
1368-1371. Wydatki kanc,gosp.i różne	25600
Razem konsulat w Chicago	81176

Konsulat w New Yorku

1372. Pensje	72150
1373-1376. Wydatki kanc.gosp.i różne	29800
Razem konsulat w New Yorku	101000

Konsulat w Ameryce Południowej

1377. Pensje	51800
1378-1381. Wydatki kanc.gosp.i różne	33300
Razem konsulat	85100

Wicekonsulat w hamburgu

1382. Pensje	18570
1383-1386. Wydatki kanc.gosp.i różne	11500
Razem wicekonsulat	30070

Wicekonsulat w Libawie

1387. Pensje	20986
1388-1391. Wydatki kanc,gosp.i różne	10320
Razem wicekonsulat	31306

Wicekonsulat w Dyneburgu

1392. Pensje	9530
1393-1396. Wydatki kanc.gosp.i różne	8740
Razem wicekonsulat	18270

Wszystkie poselstwa i konsulaty /w rubryce 1282-1285 mieszczą się między innemi wydatki na reprezentację - 50000, i 180000 Litewskiej Agencji Urzędowej Elta z tytułu zagranicznych wiadomości.-/	2993066	3998766.

XI.MINISTERSTWO OBRONY KRAJOWEJ.

1397 - 1413.Wydatki M-stwa Obrony Krajowej	41814000	41814000

XII.KONTROLA PANSTWOWA. Centrala.

1414.- Kontroler Państwa.	44100	
1415.- Pensje	789764	
1416 - 1419.Wydatki kanc.gosp.i różne	121097	
Razem centrala	954961	

Urzędy prowincjonalne.-

1420. Pensje	119817	
1421 - 1422.Wydatki kanc.i różne	35500	
Razem urzędy prowincjonalne	155317	1110278

XIII.SPŁATA DŁUGOW PANSTWOWYCH.

1423. Spłata długów zagranicznych	2671850	
1424. Opłata procentów	2225247	
1425. Różne wydatki związ.z dług.	145572	
1426. Pożyczki ze Skarbu Państwa	1086824	6129893

Wydatki zwyczajne	213885180

W Y D A T K I   N A D Z W Y C Z A J N E

I.MINISTERSTWO SPRAW WEWNETRZNYCH

1427. Na walkę z chorobami zakaźnemi	70000	
1428. Na budowę szpitali	500000	
1429. Finanse samorządów	2000000	
1430. Na walkę z pożarami	10000	2580000

II.MINISTERSTWO FINANSOW.

Departament finansowy

1431. Na bicie monet złotych	500000	
1432. Zwrot nadzwyczajnych podatk.	85695	
Razem departament finansowy	585695	

Departament podatkowy.

1433. Odbudowa składnic monopolowych	100000	

Departament handlu.

1434. Na budowę i kupno domów pod komory celne.-	700000	1385695

III.MINISTERSTWO ROLNICTWA.

Departament Rolnictwa.

1435. Kupno akcyj Banku Ziemskiego	5000000	
1436. Internat Akademji Rolniczej	300000	
Razem departament rolnictwa	5300000	

	Dyrekcja weterynarji.		
1437.	Odszkodowanie za zabite konie chore na nosaciznę	30000	
1438.	Na zakup narzędzi na potrzeby weterynarjyjne dla wojska	1000	
	Razem Dyrekcja weterynarji	31000	
	Zarząd Reformy Rolnej.		
1439.	Rozrachunek z prywatnymi właścicielami	30000	
1440.	Porządkowanie i dzielenie ziemi:		
	a/Parcelacje dworów	420700	
	b/Meljoracje	1500000	
	c/Komasacja wsi	457000	
1441.	Wydatki kolonizacyjne:		
	a/Spłata długów i procentów	5000000	
1442.	Wpłata indemnizacji	120000	
	Razem Zarząd Reformy Rolnej	7527700	12858700
IV.	**MINISTERSTWO OSWIATY.**		
1443.	Na budowę szkół średnich	105000	
1444.	Na budowę szkół specjalnych	100000	
1445.	Na budowę szkół początkowych	395000	
1446.	Zapomogi na szkoły w pasie przyfrontowym	236000	836000
V.	**MINISTERSTWO KOMUNIKACJI.**		
	Wyższa Szkoła Techniczna.		
1447.	Na rozbudowę warsztatów szkolnych	25000	
	Zarząd Poczt i Telegrafów.		
VI. 1448.	Budowa naprawa składów	150000	
1449.	Rozszerzenie stacyj telefoniczn.	600000	
1450.	Przeprowadzenie linij telegr. i telefonów	300000	
	Razem Zarząd Poczt i Telegrafów	1050000	
	Zarząd Kolei.		
1451 - 1452.	Inwentarz i remont	2522000	
	Zarząd szos i dróg wodnych.		
1453	Budowa portu przy rz. Swiętej	225000	
1454.	Na budowę szos i mostów	30000	
	Razem	255000	
1455 - 1458.	Dyrekcja Portu Kłajpedzkiego	295000	4147000
VI.	**MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH**		
1459 - 14	Specjalny kredyt M-wa	2000000	
1460.	a/nieprzewidziane wydatki	50000	
	b/założenie Wydz. Gospodarczego i zabiegi przy zawieraniu umów handl.	1042800	3092800.
VII.	**MINISTERSTWO OBRONY KRAJOWEJ.**		
1461 - 1462.	Wydatki Ministerstwa	3150000	3150000.
	Razem wydatki nadzwyczajne		28050195
	Wydatki zwyczajne i nadzwycz.		341935375.

Wydatki na Urzędy Naczelników Powiatów./Poz.32 -131/

Tablica I.

Powiaty:	Pensje urzędników	Wydatki kancelar.	Sprawy gospodarcze.	Zakup inwent. i konserwacja	Różne	Ogółem.
Olicki	502.597.	12.296.	22.852.	1.100.	8.200.	547.145.
Birżański	370.170.	6.796.	21.660.	500.	4.500.	403.626.
Jeziorosy	403.000.	4.496.	11.456.	1.000.	2.600.	422.552.
Kowieński i miast.	1251.000.	20.200.	149.190.	2.500.	15.300.	1.438.190.
Kiejdany	197.076.	3.796.	9.780.	500.	3.000.	214.152.
Kretyngoski	258.179.	10.496.	21.020.	500.	4.200.	304.395.
Marjampolski	245.373.	12.796.	16.448.	500.	5.200.	280.317.
Możejkoski	281.000.	5.296.	18.620.	500.	2.100.	307.516.
Poniewieski i miasto	392.174.	9.846.	23.006.	500.	10.200.	435.726.
Rosieński	201.354.	5.796.	12.242.	1.000.	4.600.	224.992.
Rakiski	290.000.	6.996.	15.756.	1.000.	5.200.	318.952.
Sejneński	893.669.	6.600.	20.400.	1.000.	5.200.	926.869.
Szakioski	568.000.	8.296.	22.237.	4.500.	6.700.	609.733.
Szawelski i miasto	600.000.	31.980.	55.120.	2.500.	13.500.	703.100.
Taurogski	203.952.	5.296.	9.020.	1.000.	8.200.	228.468.
Telszeski	198.916.	6.096.	18.000.	500.	7.100.	230.612.
Trocki	767.000.	6.500.	21.660.	500.	4.200.	799.860.
Wiłkomierski	768.747.	8.800.	21.132.	500.	5.200.	804.379.
Ucianski	594.470.	13.300.	20.940.	800.	6.200.	635.710.
Wyłkowyszkoski	753.000.	8.800.	30.680.	500.	7.200.	799.580.
					Ogółem	10.634.874.
Na Urzędy Gubernatora Kraju Kłajpedz						
Kancelarja I	189.952.	15.000.	18.940.	2.500.	28.000.	254.392.
Policja Państw.	1068.463.	21.800.	68.000.	17.000.	176.080.	1.351.343.
Ogólnie na instytucje Gubernatora Kraju Kłajpedzkiego . . .				. . . .	. . . .	1.605.735.

Wydatki na policję polityczną, kolejową i szkoły policyjne. /poz.132 - 153/

Tablica II.

	Pensje urzędników	Wydatki kancel.	Sprawy gospodarcze	Zakup i konserw. inwent.	Różne.	Na chorych.	Ogółem
Policja polityczna	516.117.	41.712.	56.370.	1.500.	40.000.		655.699.
" kolejowa	270.672.	4.[illegible]12.	7.216.	500.	500.		[illegible]83.100.
Wyższa szkoła policyjna	61.012.	1.575.	14.600.	2.000.	200.		81.8[illegible]7.
Niższa szkoła policyjna	47.48[illegible].	2.734.	17.290.	11.760.	500.		93.938.
						Ogółem	1114.554.-

Wydatki na szpitale. /poz. 154 - 194/

Tablica III.

	Pensje urzędników	Wydatki kancel.	Sprawy gospodarcze	Zakup i konserw. inwent.	Różne.	Na chorych.	Ogółem
Szpital Kowieński	[illegible]58.304.	3.000.	8[illegible].100.x/	145.000.		436.512.	9[illegible]3.316.
" dziecięcy	57.525.	1.100.	31.500.	7.000.		65.000.	173.1[illegible]5.
" Psychjatryczny	87.333.	3.200.	45.000.	15.000.	600.	250.000.	402.133.
" płucny	34.570.	1.400.	11.000.	16.000.		77.000.	14[illegible].970.
" skórny i wener.	39.930.	1.700.	5.000.	35.300.		35.575.	148.505.
Laboratorjum oczne	14.200.	400.	9.340.	-	6.000.	-	28.940.
Sanatorjum gruźliczne	34.[illegible]85.	1.400.	11.000.	3.[illegible]00.		71.314.	150.000.
Instytut hygjeniczny	43.998.	[illegible].700.	9.670.	9.400.		10.940.xx/	8[illegible].708.
						Ogółem	2.058.[illegible]94.

U w a g a : x/ winno być 80.400.- xx/ w tem na zwierzęta eksperymentalne 5.000.-

Powiatowe inspektoraty podatkowe. /poz. 332 - 339/.

Tablica IV.

Powiat:	Pensje urzędnik.	Wydatki kancelar.	Sprawy gospodarcze	Na zakup i kons. inwentarza	Różne	Ogółem
Olicki	31.250.	1.000.	2.580.	250.	9.000.	44.080.
Birżański	26.303.	900.	3.020.	900.	9.000.	40.123.
Kowieński	28.691.	1.300.	-	900.	9.000.	39.891.
Kowno miasto	189.400.	2.200.	-	1.000.	20.000.	212.600.
Kiejdański	26.063.	500.	2.640.	200.	9.000.	38.403.
Kretyngoski	33.555.	600.	2.300.	900.	9.000.	46.355.-
Marjampolski	54.652.	700.	2.930.	100.	10.000.	68.392.
Możejkoski	20.320.	450.	1.755.	900.	8.000.	31.425.
Poniewieski	71.943.	1.100.	2.100.	200.	10.000.	85.343.
Rosieński	33.372.	800.	2.100.	900.	9.000.	45.172.
Rakiski	20.376.	790.	2.060.	50.	8.000.	31.576.
Sejneński	9.376.	250.	1.869.	500.	4.180.	16.475.
Szakieski	19.896.	450.	2.000.	50.	8.000.	30.396.
Szawelski	67.134.	1.200.	2.000.	500.	10.000.	80.834.
Taurogski	34.045.	800.	2.540.	500.	9.000.	47.275.
Telszeski	35.868.	680.	2.210.	800.	9.000.	48.558.
Trocki	22.290.	800.	1.520.	800.	9.000.	34.410.
Wiłkomierski	29.518.	900.	2.300.	900.	9.000.	42.618.
Uciański	28.342.	800.	3.320.	800.	9.000.	41.362.
Wyłkowyszkowski	50.878.	800.	2.900.	900.	9.000.	64.478.
Jezioroski	19.716.	350.	1.620.	250.	8.000.	29.946.
Kłajpedzka inspekcja okr. akcyzowego	82.852.	1.400.	4.800.	2.000.	1.000.	92.052.
					Ogółem	12.435.244.

Departament handlowy. Urzędy prowincjonalne. /poz.345-449/

Tablica V.

	Pensje urzędników	Wydatki kancelaryjne	Wydatki gospodarcze	Różne	Na zakup i konserw. inwent.	Ogółem.
Komora celna:						
Abele	48.043.	864 x/	4.142.	680.	425.	54.154.-
Hermaniszki	46.335.	460.	4.297.	600.	280.	51.973.-
Janiszki	90.920.	1.166.	4.728.	6.000.	1.014.	103.822.-
Kowno	112.793.	2.056.	52.600.	500.	1.000.	162.049.-
Klajpeda	494.181.	5.216.	13.900.	1.500.	33.000.	547.797.-
Możejki	109.934.	1.540.	8.311.	1.200.	1.570.	122.755.-
Władysławów	23.799.	858.	1.338.	170.	9.000.	35.452.-
Nidy	24.105	284.	600.	150.	5.030.	30.139.-
Pogegen	139.693.	1.024.	4.060.	5.500.	860.	151.137.-
Poniemuń	95.071.	1.016.	3.810.	2.500.	2.300.	104.697.-
Ruśnie	62.994.	732.	2.750.	1.200.	200.	67.886.-
Szkudy	57.554.	950.	3.500.	2.200.	600.	64.924.
Smaliniszki	78.892.	1.004.	5.140.	3.400.	6.000.	94.496.-
Suweniszki	28.231.	444.	2.540.	400.	205.	31.820.-
Serejkówka	29.598.	658.	1.230.	440.	1.000.	33.020.-
Silniki	51.198.	554.	3.780.	350.	1.500.	57.382.-
Szylucie	65.347.	893.	3.500.	200.	3.950.	72.900.-
Wieszwile	42.179.	684.	2.630.	1.980.	805.	48.278.-
Wieżbołowo	212.892.	2.856.	11.000.	600.	45.000.	342.348.-
Jeziorosy	20.876.	308.	2.550.	320.	375.	24.439.-
Samodzielne punkty przejściowe	133.823.	1.740.	10.260.	1.500.	2.400.	149.723.-

Uwaga: x/ winno być 864.-

OMYŁKI DRUKU W CYFRACH BUDŻETU.

Dział II.	poz.	zamiast	powinno być:
Str. 2.	195 - 205	15.406.890	15.406.870
" 2.	ogólna M-stwa Spr.Wew.		19.894.149
" 2.	208		117.800.
" 3.	215.		4.800.000.
" 3.	222.	473.000.	473.220.
" 3.	223 - 227.	349.240	350.240
" 3.	345 - 449.	2.358.247	2.358.237
" 3.	456 - 457.		11.035
" 4.	461 - 467.	274.700	174.800
" 4.	469.- 472.	84.369	84.365
" 4.	492.-	13.000	200.000
" 5.	813.-	80.763	80.765
" 6.	513 - 566.		196.000
" 6.	568 - 571.		349.260
" 6.	573 - 576.	568.600	548.600
" 7.	689 - 693.	46.457	46.657
" 8.	877 - 891.		43.954
" 8.	965 - 968.	478.472	487.478
" 8.	969 - 972.	385.606	385.506
" 8.	981 - 984.		437.132
" 8.	985 - 988.	982.668	582.668
" 9.	1183 -1187.		70.040
" 10.	1230 -1231.	535.642.	525.642
" 11.	1252 -1255.		101.900
" 12.	1279.-		325.000
" 12.	1294 -1297.	114.600.	144.600
" 12.	suma pozycyj 1293 i 1294 -1297	310.804	340.804
" 12.	1298.-	138.443	138.444
" 12.	1299 -1302.	62.700	62.600
" 12.	suma pozycyj 1298 i 1299 -1302	201.141.	201.041
" 14.	1367.-		55.576
" 14.	suma pozycyj 1372 i 1373 -1376.	101.000	101.950
" 14.	1383 -1386.	15.500	11.500
" 15.	1414.-	4.500	4.500
" 15.	1416 -1419.	121.097	120.197
" 15.	1425.-	145.572	145.972
" 18.	suma ogólna	2.068.297.	2.051.697.
" 19.	pow.Poniewieski kol.3.		3.100.
" 19.	" Taurogski " 4		900.
" 19.	" " " 6		47.265
" 19.	" Wiłkomierski " 4		900.
" 20.	Kowno " 6		169.049
" 20.	Wierzbołowo " 2		282.892.
" 9.	poz.1167-1170.		37.988.
" 8.	poz.887-891.	w Wysztyńcu	w Wysztyńcu
" 8.	poz.847-851.	w Szyłałach	w Szyłelach

U w a g a : Użyty termin "urzędy prowincjonalne" ma być rozumiany, jako wogóle urzędy i instytucje istniejace po za Centralą.-

-------------oo§oo------------

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNETRZNEJ I SPRAWY SPOLECZNE.

Przedwyborcza akcja chrześćjańskich demokratów.-

"Lietuvis" N.14. Artykuł Radziunasa."W obliczu zbliżających sie wyborów". Wyjatki.-

Wszystkie ciche zakatki Litwy doczekały się najetych agitatorów trójki. W klubie chrześćjańskich demokratów w Kownie i innych à la sw. Żyty tacy panowie, jak Ambrozajtis nauczyli mło dych misionarzy, jak trzeba kłamać, zamydlać oczy obywatelom, którzy w rzeczywistości zamyślaja się nad położeniem kraju i wysłali ich na prowincię prowadzić doniosła pracę. Dobre pieniadze r wnież płaca podobno zdolniejsi ze studentów otrzymuja po 700 litów miesiecznie, a nawet i więcej. Przekupywali nawet ludzi znanych ze strony bardzo niedodatniej. W obawie by nie zaszły jakieś nieprzewidziane wypadki zabezpieczali się w broń. Praktyka okazała, że rewolwer nie odstrasza tłumu od czynnego reagowania na kłamstwa i jak to miało miejsce z ks.pos. Dagilisem i nowoupieczonym agitatorem Gabalianskasęm. Panowie ci domyślili się jednak w czasie swych odczytów wezwać policję., przy której pomocy moga mieć nadzieje, że sa bezpieczni zagwarantowani. Przedtem księża zadawalniali się kazaniami z ambony, a teraz przed wyborami szukaja szerszego pola do popisu. Już dość daleko w tej dziedzinie posunieto się, księża zaczeli prowadzić agitacje na spowiedzi.- Oto przykład działalności księżej: Jedna z dziewczat udaje się księdza z prośba o ochrzczenie dziecka. Dziewczyna nie miała metryki. Ksiadz spytał za kogo bedzie głosowała. "Nie wiem" - nieśmiało odpowiada dziewczyna. "Jeżeli bedzie głosować za chrz.dem. ochrzczę dziecko bez twojej metryki" - serdecznie zaproponował ksiadz. "Będę głosowała" - zgodziła się dziewczyna.-

"Lietuvos Żinios" N.86 z 16/IV.r.b. Artykuł "Przed końcem"

Streszczenie.

Dla dzisiejszych władców Litwy nieznośny jest wszelki objaw życia społecznego, któremu nie przóduja klerykałowie. Świadczy o tem miedzy innemi fakt zakazania pismem naczelnika pow. Rakiskiego Draugelisa z 9/IV.r.b. działalności oświatowej "książek kulturalnych" /apolityczna organizacja kulturalna/ w nastepujacych miejscowościach: Waduwy, Swedasy, Kriauny, Abele, Skapiszki, Niewiery, Dideja /pow. Rakiski/. Inny fakt: Kapelan szkoły średniej w Połądze sprzeciwił sie do przyjęciu do księgarni uczniowskiej II tomu pism zasłużonej literatki litewskiej Żemaite-Żemajtisowej, twierdząc, że pisma jej moga wnieść pomiędzy uczniów niezgode. "Do takiego absurdu - piszą dalej "Liet.Żinios" - można dojść jedynie na Litwie przy rzadach klerykalnych. Naliczyć dziś można dziesiatki i setki wypadków, kiedy obskuranci księża imaja się cenzurowania książek, których treści nie rozumieja.. "Wszystko to są symptomy nadchodzacego kresu władzy klerykalnej."

"Lietuvos Żinios" N.78. Artykuł : "Rozłam w łonie reakcji".

Streszczenie.-

W artykulek tym autor zwraca uwage na tarcia panujace miedzy zblokowanemi stronnictwami rzadzacemi. I tak "Darbo Federacja" prowadzi walke z "Ukininku Saj", Ambrozajtis wysyła Josinkasa do Taurog. Ksiadz Wilimas uroczyście głosi, że chrześćjańscy demokraci i ich "gospodarze" bronią interesów obywateli ziemskich i bankowców.-

Stowarzyszenie katolików-abstynentów /"Blaivininkai"/ wydało odezwę pod tytułem: "Zaczyna się nowa epoka", w której to odezwie stowarzyszenie oskarża swych przywódców o to, że "zatapiaja Litwę wódka".-

"Lietuvos Żinios" N.70 z 21/IV.r.b. Artykuł p.t."Doszli do szczytów". Streszczenie.

Frakcja socjaldemokratyczna złożyła na ręce prezesa rady ministrów i ministra spraw wewnętrznych oświadczenie, że tes jest w posiadaniu niezbitych dowodów, że polityczna otrzymała polecenie tworzenia list robotniczych do Sejmu. Taką pracę "Lietuvos Żinios" nazywają prowokacją, gdyż wprowadza w błąd wyborców do ciała ustawodawczego. Oprócz tego w różnych miastach ukazały się gazety w duchu komunistycznym i są zupełnie otwarcie sprzedawane, a gdyby te pisma były wydawane przez partję komunistyczną, to napewnoby je spotkał ten sam los co i inne gazety opozycyjne.-

"Lietuvos Żinios" N.27. z 17/IV.

Jeziorosy. Dnia 15 b.m. koło godz. 22 do mieszkania dr Buzela rzucono kamień, którym został raniony nauczyciel kursów Walinkanis. Policji nie można było się dowołać. Ten zamach jest dziełem chrześcijańskiej demokracji.

"Lietuvos Żinios" N.87 z 17/IV.r.b.

W Szyłach wiecu przedstawiciel partji "Darbo Federacja" na zadawane pytania odpowiadał z rewolwerem.-

"Rytas" N.81.

Czasopismo "Żemajtis" organ ludowców - donosi, że socjal.demokraci ludowcy, partja gospodarzy i "Tautininkowie" zblokowali się przeciwko chrześcjańskiej demokracji.-

"Rytas" N.76 podaje:

Trzeba skonstatować fakt, że ludowcy z narodowcami utworzyli wspólny blok przy wyborach do III Sejmu. Ludowca zapewnili narodowców, że przeprowadzą Smetonę i Waldemarasa. Co za to ofiarowali narodowcy niewiadomo. Z tego jest jasnem, jaki demokratyczny element" łączy swoje szeregi według słów "Lietuvos Żinios" przeciwko katolikom.-

Blok wyborczy i program Tautininków.-

"Lietuvis" N.14 z 9/IV.r.b. Artykuł Smetony p.t.:"Bloki wyborcze", poświęcony uzasadnieniu konieczności zblokowania się Tautininków w obecnych wyborach oraz omówienie przyszłej polityki Litwy.- Streszczenie.-

Żadna z partyj pretendujących do Sejmu nie posiada zasadniczego programu państwowego. Jedynie opozycja pozasejmowa /tautininkai. Przyp.tłum./ wyłożyła w swoim czasie swój pogląd na istotę i potrzeby państwa litewskiego. Wszelako polityka sejmów litewskich tak pokierowała życiem politycznem Litwy, że obecnie program opozycji pozasejmowaj wypadłoby realizować w odmiennych zgoła warunkach. W polityce zagranicznej wszystkie wygodne dla Litwy etapy zostały bezpowrotnie przeoczone. Niefortunna reforma rolna, która wniosła do rolnictwa nieopisany chaos i tak boleśnie odbiła się na przemyśle i handlu Litwy, nie da się naprawić. Obecnie najistotniejszą kwestją nie jest już nadzielenie wszystkich ziemią czy upaństwowienie lasów. Obecnie chodzi o wyciągnięcie kraju z bagna, w które został wepchnięty. W litewskiej praktyce wyborczej zasada proporcjonalności właściwie nie istnieje, a to dzięki swoistej niesłusznej interpretacji odnośnego paragrafu ordynacji wyborczej przez "krikszczionio".-

Interpretacja ta orzeka mianowicie,że na partje,które osiągnęły iloraz wyborczy przypadają wszystkie głosy,oddane na listy,kt które ilorazu wyborczego nie osiągnęły.Wobec takiego stanu rzeczy partje i grupy mniejszościowe zmuszone są do tworzenia t.zw. bloków wyborczych,nawet nie mając wiele wspólnego w swych programach.-

Gdyby dzisiejszemu Związkowi Narodówców /Pażanga, Żemdirbiai i Atgimo Draugija/ udało się podczas ubiegłych wyborów do sejmu zblokować się z jakaś większą partją na warunkach ówczesnego zblokowania się mniejszości narodowych,xx to posiadł by on w dzisiejszym Sejmie trzech czy czterech przedstawicieli i blok chadecki nie rozporządzałby absolutną większością głosów, zaś polityka litewska zapewne nie zeszłaby na te śliskie tory na jakie się skierowano.Podczas ubiegłych wyborów do Sejmu "tautininkowie" namawiali "Uk.Sajungę" do zblokowania się na xxxxxx zasadach istotnej proporcjonalności."Ukin.Saj." na propozycję nie przystała."Tautininkowie" poszli na własną rękę,jednakże w żadnym okręgu wyborczym nie osiągnęli ilorazu wyborczego i blisko 30 tysięcy głosów,jakie padły na listę "tautininków" zostało podzielone pomiędzy zwycięskie partje większościowe.Dla uniknięcia tego wypada obecnie "tautininkom" zblokować się z jakąkolwiec partją,przynajmniej w okręgach,gdzie wynik nastręcza dla nich wątpliwości.Wobec tego,że blok taki trwałby zaledwie podczas wyborów,przeto najkorzystniejszem byłoby zawarcie go z partją,która daje najwygodniejsze warunki i która ewentualnie przyrzeczeń swych dotrzyma."Krikszczioniowie" rozpuszczają pogłoski że "tautininkowie" mają blokować się z "valstiecziu-liaudininkami".W interesie chadecji leży oczywiście,aby "tautininkowie" z nikim się nie blokowali i jaknajmniejszy sukces odnieśli.Już więc chociażby tylko w celu osłabienia wrogiej dla siebie propagandy,wypadnie wkrótce "tautininkom" porozumieć się z którakolwiek partją w sprawie reszt wyborczych.Niedługo kwestja ta wyjaśni się,gdyż termin układów między partjami ubiega 23 kwietnia r.b.Społeczeństwu wielce obrzydły spory partyjne i partyjność polityki litewskiej.Zewsząd słychać głosy, czy aby partje nie mogły znaleść wspólnej podstawy do wspólnej pracy państwowej.Hasło to,jak się spodziewać należy będzie w nowym sejmie popularne,zaś realizacja jego - nieunikniona.Partje będą musiały poszukać wspólnej podstawy nie w jakiemś oklepanem słowie a w istotnem życiu Litwy.-

Unieważnienie listy komunistycznej w okręgu Kowieńskim.-

Listy komunistyczne N.5 i N.22 w okręgu Kowieńskim zostały unieważnione w ten sposób,że pewna ilość osób podpisanych na liście wycofała swe podpisy,a ilość pozostałabyła nie wystarczającą.Komisja okręgowa jednak po rozważeniu sprawy prawomocności unieważnienia listy z powodu wycofania podpisów nie wyniosła jednolitej decyzji,wobec tego oddano tę sprawę do głównej komisji wyborczej.-

Dwie listy personalne.-

W obecnych wyborach zgłoszono po raz pierwszy dwie tak zwane listy personalne /dzikich/.Na liście jednej figuruje ks.Wilimas,dotychczasowy opozycyjny członek chrześcijańskiej demokracji.Listę tę wystawiono w okręgu Rosieńskim. Na drugiej liście figuruje secesjonista z grupy "Valstiecza - liaudininku" Radziaviczus w Ucianach.-

Sprawa Bloków list wyborczych.-

Bloki list wyborczych mają być ostatecznie zawarte w dniu 23 kwietnia.Prasa do dnia 21 kwietnia zanotowała tylko jedno zgłoszenie bloku w okręgu Marjampolskim,listy "tautininków" z listą "Valstieczu-Liaudininku".-

IV-V. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.-

Polakożercze wiece: nawoływania do pogromów ludności polskiej na tle zamykania szkół litewskich w Wileńszczyźnie.-

"Dzień Kowieński" z dnia 22 kwietnia donosi dosłownie co następuje:

Dnia 11 kwietnia w sali szkoły "Darżelis w Szańcach odbył się wielki mityng litewski.Chociaż został on zwołany celem wyrażenia protestu przeciwko zamknięciu w Wileńszczyźnie litewskich szkół ludowych,w rzeczywistości jednak okazał się demonstracją,skierowana wyłącznie przeciwko społeczeństwu polskiemu i Polakom w Litwie.-

W wygłaszanych przemówieniach wszelkiemi sposobami podszczuwano przeciwko ludności polskiej,nie zatrzymując się nawet przed nawoływaniem do krwawych wobec niej wystąpień. Krzyczano:"Nie masz konstytucji dla iżgamów",należy wyjąć ich z pod prawa".Propozycja mamawiania ludzi,by poniechali mówienia popolsku,kto zaś nie usłucha tego zabijać - spotkała się z dzikim zachwytem i aplauzem roznamiętnionych słuchaczów.

Największe apetyty polakożercze z pośród innych mówców zdradził nauczyciel Rusieckas,pewien szaulis,oraz ks. Pupałajgis,wikary parafji Szańcowskiej.Już na drugi dzień świąt Wielkiejnocy 5-go kwietnia ks.Pupałajgis zapowiedział ten mityng z ambony w kościele,wylewając przy tej okazji na ludność polska stek brudów i nakazując parafjanom zgromadzić się jaknajliczniej w celu ostatecznego zlikwidowania polskości w Litwie.-

W dalszym ciągu na zebraniu wołano,iż każdy Polak zamieszkały w Litwie,jest szpiegiem,żądano zamknięcia szkół polskich,niedopuszczenia Polaków do uniwersytetu litewskiego, do usunięcia z posad urzędników mówiących po polsku i t.d.

W końcu ks.Pupałajgis odczytał widocznie z góry już przygotowaną,następującej treści soczystą uchwałę,którą też zebranie jednomyślnie wśród ogólnego tumultu i podniecenia przyjęło:

"Zgromadzenie mieszkańców i organizacji w Szańcach, składając wyrazy najgłębszego współczucia ujarzmionym braciom Wileńszczyzny,postanowiło:

1/żądać,by rząd przy pomocy wszelkich sposób dążył do przywrócenia status quo w szkołach Wileńszczyzny: o ileby to się nie udało zamknąć wszystkie szkoły polskie,przedewszystkiem zaś i gimnazjum polskie w Kownie,gniazdo wyrodków,wrogów państwa i narodu,dopóki nie będą otwarte nasze szkoły na Wileńszczyźnie.

2/zwrócić się z prośbą do naszej młodzieży akademickiej o zapatrywaniach narodowych,by czemprędzej postarała się o oczyszczenie uniwersytetu od organizacyj polskich i Polaków.

3/zwrócić się do ~~szytwlnzkáx~~ naczelników rządowych i prywatnych,by oczyścili swe urzędy od szkodliwego dla państwa elementu polskiego.

4/zażądać od rządu,by niedawno zajęty las Podgajski koło Kliszebłota oraz cały kraj Wileński został,nie zważając na sposoby i ofiary,zwrócony od łupieżców-.

"Komitet Jedności" organizacji w Szańcach.-

VI.SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

Sprawa pożyczki zagranicznej kraju Kłajpedzkiego.-

"Lietuva" w N.82 z 14/IV.r.b. zamieszcza artykuł p.t."Kłajpeda a pożyczka zagraniczna",w którym goraco wystepuje przeciwko pożyczce Kłajpedy ze względu na duży procent,który nie pozwoli na opłacanie się pożyczki i zgubne potem skutki spowodowanego potem przez spłatę długu kryzysu.Trudno jest stwierdzić,czy "Lietuva" odradzajac pożyczkę,kieruje się względami gospodarczemi,i naprawdę obawia się złych skutków gospodarczych,czy też względami politycznemi,dopatrujac się w gwarancji banków niemieckich niepożądanej opieki Niemiec nad Kłajpeda.-

Układy Kłajpedy z jednym z banków angielskich w sprawie pożyczki zostały dodaj doprowadzone do końca.Wysokość pożyczki wynosi 500.000 funt.szterl. czyli 25 miljonów litów.Warunki zaś sa następujace: termin 20-letni,stopień emisji - 80%,komisowe 4%.Na różne inne koszty należy odliczyć conajmniej 1%.Tak więc Kłajpeda otrzymuje zaledwie 75% umówionej sumy, czyli 19 miljonów litów.Odsetki wynosza rocznie 8%,czyli 2 miljony litów, amortyzacja 1,250 tysięcy lit.Tak więc Kłajpedzie wypadnie spłacać rocznie 3.250.000 litów co stanowi 13%.Ponieważ zaś otrzymuje Kłajpeda nie 25 miljonów a tylko 19 miljonów litów,przeto po rozłożeniu owej różnicy /6 miljonów litów/ otrzymamy dalszych 300 tysięcy lit.,czyli 1,2% rocznie.W ten sposób pożyczka będzie kosztowała 14,2% rocznie.Co zaś do gwarancji zwrotu pożyczki, to chodza uzasadnione pogłoski,że gwarancji takiej udzielaja Anglji banki niemieckie.Pomimo powszechnego głodu pieniężnego i braku kredytów,warunki wzmiankowanej pożyczki sa niesłychanie ciężkie.Pożyczka ma być użyta w sposób następujący: część pożyczki przypadnie na miasto,część na roboty publiczne,większą połową zaś podzielą się kupcy,przemysłowcy i agrarjusze.Wszelako na obszarze Kłajpedy nie spotka się ani jednego kupca,przemysłowca czy rolnika,którego warsztat pracy przynosiłby 14,2% czystego rocznego zysku.Tak więc,Kłajpedzianie w najlepszym razie będa musieli darmo dla obcego kapitału pracować.Według wszelkiego prawdopodobieństwa jednak Kłajpedzianie nie zdołaja spłacić pożyczki i wówczas,jak zwykle w takich wypadkach rozpoczna się niewypłacalności,bankructwa,bezrobocie i depresja ekonomiczna.W rezultacie zaś cały ciężar pożyczki legnie na Państwie Litewskiem.- Takie więc sa perspektywy pożyczki.Kłajpedzianie winniby wpierw poważnie się zastanowić i porozumieć się w tej sprawie z rzadem centralnym.-

Synod Kłajpedzki.- "Memeler Dampfboot" N.80 podaje:

Dnia 17/IV po uroczystem nabożeństwie i po okolicznościowem kazaniu superintendenta Gregora odbyło się w ratuszu miejscowym posiedzenie Synodu Katolickiego.W zgromadzeniu wzięli udział przedstawiciele prowincjonalnego synodu Prus Wschodnich, miejscowe kolegjum duchowne oraz przedstawiciele władz cywilnych a więc prezydent Dyrektorjatu Simonajtis,dyrektorzy Baldzus i Stumber a wreszcie marszałek Sejmu Kraus.Przewodniczacym synodu został obrady proboszcz M Bömeleit.Generalnym superintendentem kościoła ewangelickiego w Kłajpedzie został superintendent G Gregor.Na radców konsystorjalnych wybrani zostali proboszcz Reidys oraz radca sadu ziemskiego Roerke.Wybory zostały przez Dyrektorjat zaaprobowane.-

VII.EMIGRACJA.

W o l d e m a r a s o w y c h o d ź t w i e l i t e w s k i e m d o B r a z y l j i .-

"Lietuvis" w N.12 z 26/III.26 r.zamieszcza artykuł Woldemarasa p.t.:"Nemezys nadchodzi".Artykuł ten traktuje o wychodźtwie litewskiem do Brazylji i jego przyczynach.Artykuł podajemy w streszczeniu:

W ostatnich czasach daje się na Litwie zauważyć gwałtowne wychodźtwo ludności do Brazylji.Ludzie wyprzedają ostatni dobytek i tłumnie ruszają w świat.Przyczyną tego zjawiska nie jest przeludnienie,gdyż naogół statystyka wykazuje,że przed 1914 r. gęstość zaludnienia była na Litwie większą niż obecnie.-

"Jeszcze dziwniejszą wyda się ta ucieczka z Litwy - pisze Woldemaras - skoro spojrzymy na tych,co swój kraj opuszczają.Większość z nich to robotnicy rolni,którzy jadą do Brazylji, ażeby uprawiać tamtejszą rolę.Czyż dla nich mało roli na Litwie? Krupaviczius i Ambrozajtisy przechwalają się przecież,ile to dworów rozdrapali,ilu to bezrobotnym czy małorolnym gruntów nadali.Liczba właścicieli rolnych stała się na Litwie,dzięki reformie rolnej,bez porównania większa,aniżeli przed wojną" a pomimo tego przed wojną nie emigrowały tak tłumnie z kraju całe rodziny.-

Przyczyną dzisiejszej emigracji jest nędza.Ziemia litewska nie może ludności wyżywić i dlatego ta opuszcza ją tłumnie.

Od samego początku jasną było rzeczą,że źródłem nędzy jest niefortunna reforma rolna,co do ujemnych skutków której, żaden trzeźwo myślący człowiek łudzić się nie mógł.Było do przewidzenia,że zniszczenie produkcji krajowej będzie najistotniejszym skutkiem reformy rolnej,skąd znów powstanie kryzys ekonomiczny,który przedewszystkiem odbije się na tych,dla których dobra pragnie się reformę przeprowadzić.Przewidywania te okazały się słuszne.Dziś uciekają do Brazylji robotnicy oraz byli małorolni wraz z bezrobotnymi,którzy dzięki reformie rolnej,stali się osadnikami.Wśród uchodźców bowiem znajduje się mnóstwo osadników. Tych ostatnich emigrowałoby znacznie więcej,gdyby nie nałożono na nich pańszczyzny,w całem tego słowa znaczeniu,gdyż nie wydaje się im pasportu zagranicznego na wyjazd,a to z tego powodu,że nie mogą oni wywiązać się z całego szeregu obietnic,złożonych wzamian za otrzymaną ziemię.Innemi słowy osadnicy są przykuci /glebae adscripti/ do otrzymanej parceli,zanim nie wywiążą się ze swoich obietnic.-

Ks.Krupaviczius w dalszym ciągu zamierza reformę rolną przeprowadzać.Wszelako niema już chętnych,którzyby chcieli brać parcele na dotychczasowych warunkach.Wszyscy osadnicy uskarżają się na brak gotówki.W związku z tem rządzący kler w dalszym ciągu tumani ludność,łudząc ją zaciągnięciem pożyczki zagranicznej /kilkanaście miljonów dolarów/ i przeznaczeniem jej na potrzeby osadników /w formie pożyczek/.-Tymczasem fala wychodźtwa się wzmaga.W roku ubiegłym emigrowała ludność litewska do Francji /na roboty polne/,dzisiaj emigruje do Ameryki Południowej,a słychać już głosy,zapowiadające wychodźtwo Litwinów na Syberję, jak tylko drogą przez Rosję stanie otworem.Chętnych więc na ucieczkę z kraju znajduje się coraz więcej.-

Wychodźtwo stanowi dla narodu litewskiego wielkie niebezpieczeństwo,gdyż pochłonie silniejszy,zdrowszy element narodowy,który bądź zginie na obczyźnie,bądź też ulegnie wynarodowieniu.W kraju zaś zostanie element słabszy,mniej wartościowy.Pozatem depopulacja Litwy grozi napływem obcego elementu kolonizacyjnego,do czego niechybnie prowadzą kraj dzisiejsi jego władcy /krikszczionowie/.-Skutecznie walczyć z ruchem emigracyjnym możnaby jedynie drogą usunięcia jego przyczyn natury ekonomicznej. W przeciwnym bowiem razie wychodźtwa się nie zahamuje.Dla częściowego przynajmniej ograniczenia ruchu emigracyjnego obowiązkiem rządu byłoby asygnowanie pewnej kwoty na druk i kolportaż broszur,któreby uświadamiały ludności niebezpieczeństwa,związane z emigracją do Brazylji.-

Krikszczioniom wszelako ruch emigracyjny jest na rękę,gdyż emigruja ludzie niezadowoleni z ich rządów,a więc szanse wyborcze listy "krikszczioniów" znacznie się przez to samo zwiększaja.-

Kończy wreszcie Woldemaras artykuł swój w sposób następujacy:"Przedwczesna jest bodaj radość krikszczioniów.Nawet chwilowego wybawienia z tej strony oni się nie doczekaja.Nemezys zbliża się powoli.I niezadługo już bodaj spełni się godzina."

Vygandas o niebezpieczeństwie wychodźtwa litewskiego do Brazylji.-

"Lietuva" N.68 z 25/III.r.b.Artykuł Vygandasa.Streszczenie.-

Po całej Litwie rozbrzmiewa dziś hasło:"Do Brazylji". Przez same tylko Kowno przejechało w ostatnich dniach przeszło 2.000 osób,śpieszacych do Brazylji.Jadą nietylko bezrobotni i niemajętni,lecz także ludzie majętni i zadomowieni rolnicy.Trudno określić przyczyny tego raptownego ruchu emigracyjnego.Najchętniej się mówi o rzekomo ciężkiej sytuacji ekonomicznej,która zmusza ludzi do szukania chleba za oceanem.Wszelako niezbitym jest faktem,że głodu na Litwie niema,żywność jest bardzo tania i nędza doskwiera conajwyżej w poszczególnych wypadkach wśród bezrobotnych miejskich.Najważniejszą przeto przyczyną wychodźtwa jest bodaj zwykły owczy pęd.Dużo oczywiście złożyć należy na karb propagandy agentów towarzystw okrętowych i wogóle zainteresowanych osobiście w ruchu emigracyjnym ludzi.Należałoby temu wszystkiemu przeciwdziałać,uświadamiając ludność o tem,co ją w Brazylji czeka /niezdrowy klimat,wyzysk plantatorów i t.d./Bardzo możliwą jest rzecza,że rzad litewski wielu z wychodźców będzie musiał transportować z powrotem /na koszt skarbu/,ażeby ratować ich od zagłady.Należałoby więc zawczasu wysłać do Brazylji konsula litewskiego,któryby z nieszczęśliwymi opiekował i w razie potrzeby troszczył się o ich repatrjację.Pozatem należałoby ukrócić niesumienną działalność rozmaitych obcych agentów,którzy w celach wyzysku,tumania tysiace ludzi,szląc ich na pewna zgubę.-

Fatalny stan emigrantów z Litwy w Brazylji.- "Dzień Kowieński" N.72 z d.1/IV.26 r.-

Dr.J.Szlupas zamieszcza w ostatnim numerze "Liet.Zinios" list niejakiego Zemajtisa,który w grudniu wraz z rodzina i 20 innemi osobami,wyjechał z Pietraszun do Brazylji szukać szczęścia.-

Podróż nasza była bardzo dobra i wesoła,myśleliśmy,że takie same wesołe życie będzie i w Brazylji.Ale gdy tylko przyjechaliśmy do Brazylji spotkało nas wielkie nieszczęście,zawieziono nas do takiego piekła,gdzie ani krzyczeć,ani uciekać,w takie trzęsawisko,z którego nie sposób ani wybrnąć;spędzono nas razem z czarnymi murzynami,robia z nami co chca,ponieważ nie możemy wyjechać nie majac pieniędzy.Pędzą nas na plantację okopywać kawę,pracujemy we troje:ja,jeszcze jeden mężczyzna i dziecko.My we trójke zarabiamy przez tydzień na 7 kilo maki,5 kilo ryżu i 3 kilo fasoli,więcej nic.Dwoje dzieci zmarło z głodu,teraz pozostaliśmy we czwórkę: dwoje dzieci i my dwaj;nie wiemy jednak, czy wybrniemy stad.Panowie,prosimy,ratujcie nas,przyszlijcie choć trochę pieniedzy,chcielibyśmy wyjechać do Argentyny,powiadaja iż tam lepsze zarobki... Gdy uda się zarobić pieniadze zwrócimy z najwiekszą wdzięcznością.Ratujcie nas byśmy nie zginęli,pożałujcie,nie odmówcie..Adres:Brazylja,San Joze de Reopardo Fazenda,Viradouro de Custodio,Sousa Mareira,Eugenheiro Gomido - Zemajtis."

Podajac ten przejmujący groza krzyk rozpaczy dr.Szkupas zauważa:

"Czy nie jest obowiazkiem władzy wrócić tych nieszczęsnych do domu,czy choć udzielić im pomocy,by mogli otrzymać lepszy byt, zarobić na życie,nie zaś ginać w niewoli.Gdzież jest naszych "krikszczioniów" sumienie? Gdzie sa ich ludzkie uczucia?"

IX.SPRAWY WOJSKOWE.-

R e f o r m y w a r m j i l i t e w s k i e j .-

"Lietuva" N.64 z 20/III.r.b.Wywiad ministra Obrony Krajowej.

p.Bistrasa z redaktorem czasopisma wojskowego "Kardas".Streszczenie.-

Przegrupowanie etatów podobnież jak w innych Ministerstwach,nastąpiło na skutek redukcji wydatków państwowych.Przekształcono techniczne oddziały wojska oraz piechotę.W czasie pokoju utrzymywane będą jedynie najniezbędniejsze kadry,któreby pozwoliły drogą mobilizacji,powiększyć i stworzyć nowe oddziały wojskowe.

Ze względów oszczędnościowych zredukowano również budżet Ministerstwa Obrony Krajowej.Redukcji nie uległy wszelako wydatki związane z zakupami.O ile w 1919-1920 r.kładziono większy nacisk na wyszkolenie żołnierzy,licząc na to,że broń będzie można otrzymać z zagranicy,to obecnie nie podobna się tym zadawalniać.Obecnie wychodzi się z założenia,że rekrut litewski jest zdolny i wyszkolenie jego zajmie niewiele czasu.Natomiast rzeczą o wiele ważniejszą jest stworzenie zapasu oręża i technicznych środków wojennych,gdyż jedynie wówczas będzie kraj posiadał realną siłę obronną.W celu ustalenia zasad organizacji armji litewskiej,Ministerstwo opracowało odnośny projekt,który w lutym r.b. przesłany został do Gabinetu Ministrów.W myśl tego projektu,ma powstać Rada Najwyższa Obrony Republiki Litewskiej,której przewodniczącym będzie Prezydent Republiki zaś członkami cały Gabinet Ministrów.Pozatem w Radzie uczestniczyć będzie Wódz Naczelny,Szef Sztabu Generalnego oraz Główny Intendent /tiekimu viršininkas/.-

Pozatem w początkach marca r.b. przesłany również został do Gabinetu Ministrów projekt ustawy o obowiązku służby wojskowej. Wzoruje się on na państwach zachodnio-europejskich,przewidując służbę przymusową i ochotniczą.Służba czynna we wszystkich rodzajach broni ma trwać 18 miesięcy.Naogół reformę w wojskowości litewskiej można określić jako system nawpół regularny,armja stała,nawpół zaś milicyjny.Młodzież przed wstąpieniem do wojska będzie musiała przechodzić kurs wyszkolenia wojskowego,to też w praktyce czas trwania służby czynnej da się skracać.

Służba w rezerwie będzie trwała do 50 roku życia.Wobec ogromnego wzrostu liczby rezerwistów,zajdzie potrzeba odpowiedniego zwiększenia kadr oficerskich.W związku z tem nowy projekt wprowadza stopień t.zw.aspirantów.Aspirant winien posiadać conajmniej 6-klasowy cenzus naukowy szkoły średniej oraz być uznanym za zdolnego do służby wojskowej czynnej.Aspiranta uważa się za kandydata do zdobycia stopnia oficera rezerwy.Aspiranci odbywają powinność wojskową w trybie powszechnym i przechodzą odpowiednie kursy,otrzymując następnie stopień podoficerów,przyczem składają egzamina na porucznika rezerwy.Kursy dla aspirantów trwają 6 miesięcy.Pierwsze kursy dla aspirantów czynne są obecnie przy Szkole Wojskowej.-

Wyszkolenie wojskowe przed odbywaniem służby w wojsku, nie będzie w zasadzie przymusowe, a tylko dobrowolne.Ministerstwo dla zachęcenia młodzieży do tego,udziela meżczyznom,którzy odbyli ćwiczenia wojskowe /przed wstąpieniem do wojska/ więc mężczyzni, którzy przeszli przeszkolenie tego rodzaju przy naczelnikach okręgów wojskowych,przy oddziałach wojska,w Związku Szaulisów czy w innych organizacjach o charakterze wojskowym,a następnie którzy złożyli egzamin z tego przeszkolenia - mogą na wniosek Ministerstwa być zupełnie zwolnieni od służby czynnej,względnie służyć w wojsku jedynie w ciągu sześciu miesięcy.-

Wyszkolenie wojskowe młodzieży szkolnej będzie się mogło odbywać /przymusowo/ we wszystkich szkołach ogólno-kształcących Sprawa wyszkolenia wojskowego młodzieży /przed poborem/ będzie należała do kompetencji Zarządu Nauki Wojskowej przy Sztabie Generalnym /vyriausiojo Stabo Karo Mokslo Valdyba/.Dla wprowadzenia tego olbrzymiego planu w życie,zachodzi potrzeba stworzenia odpowiedniej kadry instruktorskiej.W tym celu przy oddziałach wojska powstań mają kursy dla dowódców oddziałów szaulisów.

Dzięki wprowadzeniu wojskowego wyszkolenia młodzieży /przed poborem/,należy się spodziewać,że wkrótce nie będzie na Litwie mężczyzn nie obznajmionych ze służbą wojskową.-

Pozatem wspomnieć należy o nowej ustawie, o emeryturach dla inwalidów wojskowych i ich rodzin.Ustawa ta weszła w życie od 15 stycznia r.b. i przewiduje o wiele większe normy emerytalne, aniżeli dotychczas były wypłacane.

Wszyscy oficerowie/wraz z lekarzami i urzędnikami wojskowymi/ winni są składać egzamin z języka,geografji i historji litewskiej.Wreszcie skasowaną zostanie wkrótce instytucja urzędników wojskowych,którzy otrzymają stopnie oficerskie.-

Ogółem biorąc stwierdzić należy,że:1/armja litewska wciąż się doskonali,wzmacnia i organizuje nie drogą jakichś eksperymentów,a tylko wzorem państw zachodnio-europejskich,2/gwarancja bezpieczeństwa republiki litewskiej wcale się nie zmniejszyła,pomimo pewnych zmian w etatach wojskowych,3/najżywotniejsze potrzeby armji litewskiej zostały zaspokojone,pomimo tego,że rząd prowadzi politykę oszczędnościową na wielką skalę,4/naród litewski dokładnie uświadomił sobie cele zbrojeń światowych i przez skierowanie wyszkolenia wojskowego młodzieży /przed poborem/ na tory normalne w niedalekiej przyszłości będzie całkowicie przygotowany na wszelkie możliwe niespodzianki,5/ organizację sił zbrojnych narodu litewskiego zamierza się tak postawić,ażeby odpowiadała ona swym celom pod każdym względem i ażeby utrzymanie, względnie przyspasabianie armji nie było dla kraju ciężarem,6/byt inwalidów,ich rodzin oraz rodzin poległych za ojczyznę wojskowych zostanie należycie zaopatrzony.-

F a b r y k a   s a m o l o t ó w   w   K ł a j p e d z i e .-

"Trimitas" N.13. z dnia 8/IV.r.b.

Fabryka samolotów w Kłajpedzie wypuściła pierwsze samoloty dwuosobowe z motorem o sile 450 HP systemu angielskiego "New-Port".Nowe samoloty rzekomo mogą się wznieść w przeciągu pięciu minut do wysokości 5,000 metrów,a szybkość ich wynosi 250 kilometrów na godzinę.

U j ę c i e   s k r z y d l a t e g o   s z p i e g a .-

"Trimitas" N.14 z dnia 15/IV.r.b.

Przed paru dniami w Kownie złapano gołębia pocztowego,jak się okazało póżniej z odznaki, które miał i pierścienia że gołąb ten pochodzi z Grodna i miał przydział swój przy Sanitarnym Baonie.

E g z a m i n a   d l a   o f i c e r ó w   i   u r z ę d n i k ó w   w o j s k o w y c h   z   z a k r e s u   p r o g r a m u   g i m n a z j a l n e g o n   z   j ę z y k a   l i t e w s k i e g o ,   h i s t o r j i   i   g e o g r a f j i   L i t w y .-

W kwietniu odbędą się egzamina z języka litewskiego,historji i geografji dla oficerów i urzędników wojskowych. W tym celu powołano komisję w składzie przewodniczącego - gen. Kubilusa oraz członków: podpułkownika inż.Dyrmontasa i podpułk ~~xxxxxx~~ Uogintasa.-

O b w i e s z c z e n i e   w o j e n n e g o   k o m e n d a n t a

Pisma ogłaszają następujące ogłoszenie wojennego komendanta

Podaję do wiadomości mieszkańców m.Kowna i powiatu oraz powiatu Trockiego,że na mocy wyroku wojennego sądu polowego z dnia 15 kwietnia r.b. za szpiegostwo na rzecz Polski dziś zostali rozstrzelani Kozłowski Donat i Rondomański Jarosław. Pułk.lejt.Braziulewiczius.Komendant wojenny m.Kowna i powiatu. 17 kwietnia 1926 roku. Kowno.-

X.K R O N I K A , a/Zagraniczna.-

P r o p o z y c j a Z S S R z a w a r c i a u m ó w g w a r a n c y j n y c h z p a ń s t w a m i b a ł t y c k i e m i ,- Prasa litewska podaje następującą depeszę z Londynu z dnia 13 kwietnia:Według informacyj "Timesa" zasięgniętych w Moskwie komisarz ludowy do spraw zagranicznych polecił politycznym przedstawicielom w Warszawie,Helsingforsie,Rewlu,Rydze i Kownie wznowić rokowania w sprawie zawarcia umów gwarancyjnych z ZSSR Rząd sowiecki pragnie zawrzeć trzy odrębne umowy:1/z Polską,2/z Finlandją, 3/z Estonją,Łotwą i Litwą.Dotad prasa sowiecka oświadczyła kategorycznie,że rząd sowiecki nie zamierza prowadzić pertraktacyj z jakąkolwiek bądź grupą państw bałtyckich a tylko z każdym państwem oddzielnie.Obecnie widocznie politykę tę ze względów taktycznych zmieniono.Obecne propozycje są w głównych punktach ~~są~~ powtórzeniem tych które były wysunięte przez Koppa w roku 1923 ~~w pełnizwa~~ podczas największego rozwoju ruchu komunistycznego w Niemczech.-

Rząd sowiecki proponuje:1/wzajemną gwarancję istniejących granic; 2/umowę o powstrzymaniu wszelkich napadów; 3/wzajemne zobowiązania zachowania neutralności,jeżeli jedna ze stron będzie wciągnięta do wojny; 4/zobowiązanie stron umawiających się do nie przyjmowania udziału w jakiejkolwiekbądź koalicji wrogiej ~~dlaxjedn~~ ~~naj~~ względem jednej ze stron; 5/opracowanie pokojowych metod usuwania konfliktów.

Państwo sowieckie szczególnie pragnie zawrzeć umowę powyższą z Polską.Instrukcja udzielone przedstawicielowi politycznemu w Warszawie pozostawiają jemu swobodę działania dość dużą.-

"Times" dodaje,że w państwach bałtyckich do propozycyj sowieckich odnoszą się z niedowierzaniem.-

x

Prasa finlandzka ,jak donosi depesza PAT'a z Helsingforsu z dnia 23.IV. żywo omawia propozycje Rosji,odnosząc się do nich z wielkiemi zastrzeżeniami.Prasa finlandzka zauważa, że obowiązkowa neutralność jest sprzeczna ze statutem Ligi Narodów i umożliwiłaby Rosji zaatakowanie jednego z krajów bałtyckich wobec przymusowego zaniechania interwencji innych państw.Co do tyczy arbitrażu,to - zdaniem dzienników - nie zwiększyłby on bezpieczeństwa państw graniczących z Rosją,gdyż orzeczenie rozjemcze nie wiązałoby krajów zainteresowanych.Według pism jedynym pozytywnym punktem propozycji rosyjskiej i to jeszcze bardzo niewyraźnym jest gwarancja nienaruszalności granic.-

L i t e w s k i m i n i s t e r s p r a w z a g r a n i c z n y c h o u k ł a d a c h z S o w i e t a m i .- Minister spraw zagranicznych Reinys potwierdził w wywiadzie doniesienie ~~pis~~ pism o rokowaniach prowadzonych z Rosją w sprawie układu o nieagresji,dodał jednak,że wiadomości o treści tego układu są nieścisłe, Omawiany projekt,mówił minister nie zawiera żadnej wzmianki o gwarancji granicy wileńskiej i kłajpedzkiej,dzienniki natomiast podały,że Rosja sowiecka uzależniła udzielenie tej gwarancji od zaniechania wstąpienia Litwy do związku bałtyckiego.Zdaniem ministra udział Litwy w tym związku nie może być uważany za akt skierowany przeciwko Rosji.Po osiągnięciu porozumienia w sprawie tego układu minister uda się do Moskwy,gdzie nastąpi podpisanie traktatu.-

x

"Echo" komentując powyższy wywiad podkreśla ogólne trudności prowadzenia rokowań z Rosją,stwierdzając,że odbywają się one w atmosferze podejrzeń i insynuacyj wysuwanych pod adresem Litwy przez prasę europejską."Echo" stwierdza,że rząd litewski stoi ~~prze~~ wobec dylematu czy wystarczy sił,aby przekonać opinję europejską że wzmiankowane rokowania nie mają tajnego charakteru,a stanowią tylko krok ku zbliżeniu rynków i są wyrazem dążeń do zabezpieczenia się od politycznych ewentualności nie zaś chęcią naruszenia pokoju.Nikt nie może jeszcze gwarantować - pisze "Echo"- że rokowania litewsko,sowieckie będą doprowadzone do pomyślnego końca, gdyż ustępliwość ze strony Litwy może mieć swoje granice .Wrazie zerwania wina spadnie wyłącznie na Moskwę.

Interpelacja w Izbie Gmin i odpowiedź Chamberlaina w sprawie lasku Podgajskiego.- PAT ogłasza depeszę z Londynu z dnia 23/IV.:Sir Chamberlain zapytany na onegdajszem posiedzeniu Izby Gmin,czy oddziały wojsk polskich zostały wycofane z zajętych w swoim czasie okolic Kiernowa,odpowiedział,że rząd polski zgodził się na propozycje Rady Ligi Narodów zgodnie z którą to propozycją oddziały,o które chodzi,miały być obustronnie wycofane na linję,którą zajmowały w dniu 15 lutego,przyczem wszyscy jeńcy mieli być zwolnieni.Jeńców istotnie zwolniono.Rząd polski zaprzecza wiadomości,jakoby oddziały wojsk polskich zajmowały którykolwiek z odcinków terytorjum pogranicznego litewskiego i trwa przy twierdzeniu,że oddziały te nigdy nie zmieniały swych pierwotnych pozycyj rozlowania na granicy.-

Zastrzelenie na pograniczu polskiego osadnika.- Dnia 14 kwietnia o godz.20 do wsi Trumpole, gminy puńskiej o 300 kilometrów od linji demarkacyjnej na stronę litewską przybył porucznik polski,którego policjant pograniczny Iwoszka usiłował zatrzymać.Broniąc się wobec zbrojnego sprzeciwu porucznika,policjant zastrzelił go.Dla zbadania wypadku udał się z Kowna sędzia śledczy do spraw nadzwyczajnej wagi./Elta/.-

W sprawie zamordowania przez Litwinów oficera polskiego, informują miarodajne czynniki:Domniemanym oficerem polskim był p. Pilawski,znany działacz społeczny z Suwalszczyzny,nie był on oficerem służby czynnej,lecz tylko inwalidą, oficerem rezerwy.Morderstwo miało miejsce prawdopodobnie z powodu szerokiej działalności społecznej Pilawskiego na gruncie miejscowym.Już uprzednio Litwini okazywali daleko idącą niechęć do Poliawskiego,podobno nawet naznaczyli cenę na jego głowę.Pilawski został prawdopodobnie w niewiadomy sposób zwabiony na teren litewski i zastrzelony przez litewskie straże graniczne.-

Komunikat Elty w sprawie zajścia granicznego koło Dukszt.- Koło jeziora Dukszty linja demarkacyjna przecinała majątek p.Zana w ten sposób, że część ziemi pozostała po stronie litewskiej.Ustapująca policja przekazując granicę wojsku,wskazała linję demarkacyjną o 1½ ha dalej wgłąb terytorjum litewskiego.Gdy policja litewska zwróciła na to uwagę spotkała się z wymyślaniami i pogróżkami,że zostaną zupełnie wyrzuceni.-

W sprawie tej miarodajne czynniki donoszą co następuje: W rejonie omówionym granica przebiega po zachodniem wybrzeżu jeziora Dukszty,należącego do majątku p.Zana,że jednak w okresie zimowym straże graniczne dla skrócenia drogi patrolowały odcinek po linji prostej wpoprzek jeziora,przeto, dla przywrócenia istotnego stanu rzeczy - dowódca odcinka zwrócił się z odpowiedniem powiadomieniem do litewskiej straży granicznej.Odpowiedzi na swój list nie otrzymał,natomiast litewska agencja prasowa podniosła momentalnie gwałt z powodu tego rzekomego zamiaru pogwałcenia granicy. Zarzuty te całkowicie upadają jednak wobec opartego na wykresach topograficznych planu granicy,a stan ten również utwierdzili Litwini,gdyż w dniu 21 kwietnia straże gran litewskie ustawiły nowe znaki graniczne po zachodniej stronie wybrzeża - tem samem uznając słuszność stanowiska K.O.P.

Wielokrotne odwołanie zapowiedzi przyjazdu delegacji łotewskiej.- "Lietuva" podaje: Jak donoszą ze sfer dobrze poinformowanych wiadomość o przybyciu 12 kwietnia do Kowna łotewskiej delegacji gospodarczej,jaka się ukazała w litewskiej prasie /na podstawie relacyj Elty Red.Dn.Kow./ nie odpowiada rzeczywistości.Delegacja łotewska będzie mogła przybyć dopiero po ostatecznem ustaleniu łotewskiej taryfy celnej. /Z drugiej strony,według komunikatu Elty,podróż łotewskiej delegacji do Kowna ma być odroczona jakoby w związku ze sprawą Niedry. Red.Dn.Kowieńskiego./

Ustalenie granicy litewsko-niemieckiej.- W tych dniach delegat Litwy dla ustalenia granicy z Niemcami p.Żałkauskas i asystent jego Wałencziunas wyjeżdżają dla przeprowadzenia granicy.Zacząwszy od litewsko-polskiej linji demarkacyjnej,od Wisztyńca zostaną ustawiane znaki graniczne oraz poczynione pomiary odległości granicy od Niemna./Elta,16/IV./

Pozbawienie nuncjusza papieskiego Zecchiniego prawa wykonywania jurysdykcji w Litwie.- "Rytas" dowiaduje się z miarodajnego źródła,że Watykan zgodził się na pozbawienie nuncjusza swego w Rydze,Zecchiniego,prawa wykonywania jurysdykcji w Litwie. Był to zasadniczy warunek rządu litewskiego podpisania z Watykanem konkordatu.-

Telegram dziękczynny do Ojca Św. z powodu utworzenia prowincji kościelnej.- Po otrzymaniu radosnej wiadomości o utworzeniu litewskiej prowincji kościelnej i biskupstwa Żmudzkiego w imieniu wierzących i duchownych padamy do nóg Ojcą Świętego za tę przychylność dla naszej ojczyzny,która tem została wyrażona.Przesyłamy najgłębsze słowa podziękowania,przywiązania do Najwyższego Pasterza posłuszeństwa i uczucia miłości,prosimy o błogosławieństwo Apostolskie. /Następuje szereg podpisów duchownych oraz działaczy społecznych.-

Senator Reynald o miejscu w Radzie Ligi Narodów dla państw bałtyckich Jak donosi "Leta" sen.Reynald,bawiąc w Rydze,podczas przyjęcia u ministra spraw zagranicznych wygłosił przemówienie o francuskiej polityce w stosunku do Ligi Narodów,w którem to przemówieniu między innemi zaznaczył,że państwa nadbałtyckie,jako ważne ugrupowanie krajów pomiedzy Niemcami a Rosją również mają prawo przedstawicielstwa w Radzie Ligi Narodów.-

Konferencja dyplomatów łotewskich Konferencja posłów łotewskich w Kownie,Tallinie,Helsingforsie,Moskwie i Warszawie przy udziale premjera Ulmanisa i kierownika ministerstwa spraw zagranicznych Albatisa odbyła się w Rydze dn.14 - 16 kwietnia.Pisma sadzą, iż przedmiotem obrad konferencji będzie między innemi bedzie kwestja układu pomiędzy państwami bałtyckiemi a ZSSR o nieagresji oraz sprawa stosunków ekonomicznych z Litwą,Estonją i Polską. /Elta.10/IV./

Odczyt o Litwie w Tallinie.- Przedstawiciel Estonji w Litwie dr.Lohk dn.9 kwietnia w lokalu Zarządu głównego estońskiego Czerwonego Krzyża,gdzie się mieści oddział zagraniczny wystawy ochrony społecznej wygłosił odczyt o Litwie.Wystawa która miała się skończyć 12 kwietnia na prośbę niektórych estońskich instytucyj naukowych,została przedłużona do 19 kwietnia.Dopiero ostatnio zostały dostarczone eksponaty ze Szwecji,ponieważ w czasie otwarcia wystawy z powodu lodów na morzu uniemożliwioną była komunikacja pomiędzy Szwecją a Estonją. /Elta.14/IV./

Konferencja młodzieży państw bałtyckich.- Konferencje młodzieży państw bałtyckich uchwalono zwołać na 23,24 i 25 maja do Kowna.W konferencji oprócz Litwinów weźmie udział młodzież łotewska,estońska i fińska./Elta.20/IV/

Powrót estońskiego charge d'affaires. Dnia 15 kwietnia powrócił d Tallinu do Kowna estoński chargé d'affaires w Litwie dr.Lohk. /Elta.18/IV./

b/Kronika gospodarcza.-

Pożyczka trzech miljonów dolarów dla miasta Kowna.- Dnia 17 kwietnia powrócił i rozpoczął urzędowanie burmistrz miasta Kowna p.J.Wilejszys.Burmistrz jeździł do Berlina i Paryża do rozmaitych grup finansowych w kwestji zaciągnięcia przez m.Kowno pożyczki.Rokowania były prowadzone w Paryżu z przedstawicielem Centralnego Banku New Yorkskiego Morgan Livermore i Co,który się zgodził udzielić miastu na pewnych warunkach pożyczki w wysokości 2,175,000 dolarów.Zaproponowane i opracowane ostatecznie warunki będą omawiane w Zarządzie Miejskim przy udziale Miejskiej Komisji Finansowej i jeżeli Rada miasta i rząd uznają je za możliwe do przyjęcia jako podstawę rokowań,to w najbliższym czasie będzie musiał przybyć do Kowna przedstawiciel tego Banku w celu podpisania umowy o zaciągnięciu tej pożyczki.- /KBJ.20/IV./

c/Kronika wewnętrzna.-

P o d z i a ł n a d e k a n a t y l i t e w s k i e j p r o w i n c j i k o ś c i e l n e j .- "Acta Apostolicae Sedis" z 6 kwietnia b.r. podaje następujący podział litewskiej prowincji kościelnej:

Archidjecezja Kowieńska:Djecezja Kowieńska - dekanaty: w Kiejdanach,Wielonie,Rosieniach,Krokach,Szawlach,Janiszkach,Zejmach,Szydłowie,Wiłkomierzu,Djecezja Telszeska: - dekanaty - w Połądze,Szkudach,Siadach,Olsiadach,Retowie,Szwekszniach,Taurogach, Kołtyniach,Worniach,Telszach,Wiekszniach,Kurszanach oraz prałatura w Kłajpedzie.-

Djecezja Poniewieska - dekanaty:w Poniewieżu,Szadowie, Poswolu,Birżach,Kupiszkach,Rakiszkach,Jeziorosach,Rogowie,Onikszach,Ucianie.-

Djecezja Koszedarska - dekanaty:w Giedrojciach,Maletach, Żoślach.-

Djecezja Wyłkowyszkowska - dekanaty:w Kalwarji,Marjampolu,Władysławowie,Poniemuniu,Prenach,Serejach,Simnie,Wyłkowyszkac Szakach.- /Dz.Kow.17/IV./

P o g ł o s k a o w s t ą p i e n i u d o k l a s z t o r u K a r e w i c z i u s a .- Wśród miejscowego duchowieństwa krążą pogłeskimjakoby arcybiskup Karewiczius ma wstąpić do Zgromadzenia O.O.Marjanów.-/Dz.Kow.20/IV./

P o w r ó t a r c y b i s k u p a M a t u l e w i c z a .- Ks.arcybiskup Matulewicz,które poleconem zostało zorganizowanie nowoutworzonej litewskiej prowincji kościelnej,w najbliższym czasie wraca z Rzymu do Kowna.- /Dz.Kow.20/IV./

d/Kronika polityczna.-

U s t ą p i e n i e m i n i s t r a s p r a w z a g r a n i c z n y c h R e i n y s a .- Minister spraw zagranicznych Reinys ustąpił z zajmowanego stanowiska.Na stanowisko tymczasowo pełniącego obowiązki ministra spraw zagranicznych został mianowany pre·jer Bystras,który natychmiast objął urzędowanie w tym charakterze.-/PAT.22/IV./

W i e l k i p r o c e s k o m u n i s t ó w .- Dnia 3 maja Sąd Wojskowy będzie rozważał sprawę komunistów,którzy 1 maja r.ub. brali udział w manifestacji robotniczej oraz sprawę kandydatów na posłów do II Sejmu wystawionych na komunistycznej liście wyborczej,jak również osób,które tę listę podpisały.Z powodubwielkiej ilości oskarżonych i zawezwanych świadków Sąd będzie obradował w jednem z Szańcowskich zabudowań koszarowych.- /Dz.Kow.18/IV/ /Komunikat powyższy rzuca pewne światło na podaną przez działe III str.3 wiadomość o unieważnieniu list komunistycznych.Rzecz prosta,że wyznaczenie sprawy sądowej za zgłoszenie listy komunistycznej musiało zwolenników tej listy w obecnych wyborach przerazić i w ten sposób niewygodnej listy się pozbyto.Przyp.Red.Biul/

W o l d e m a r a s o w i n i e z e z w o l o n o n a w y g ł o s z e n i e o d c z y t u .- Zapowiedziany na sobotę odczyt prof.Woldemarasa na temat:"Utworzenie prowincji kościelnej i ideały narodowe" nie odbył się z powodu nie otrzymania zezwolenia.-/Dz.Kow.N.85.d.20/IV./

P r o c e s y P e t r u l i s a .- Dnia 24 kwietnia w Tylży u sędziego pokoju będzie rozpatrywana sprawa wytoczona przez p.W. Petrulisa p.Ibingowi,redaktorowi pisma tylżeńskiego "Tilsiter Beobachter" za oszczerstwo rzucone na p.Petrulisa jako b.ministra skarbu i prezesa rady ministrów. /Kur.Wil.23/IV./

e/Kronika z zakresu spraw polskich i innych mniejsz.narodow.

P o l s k i e l i s t y k a n d y d a t ó w d o S e j m u w VI o k r ę g u w y b o r c z y m /u c i a ń s k i m/.- Lista Centralnego Polskiego Komitetu Wyborczego Nr.13.:1/Budzyński Wiktor,rolnik,Bucewicz Jan,adw.przys.rolnik,Charmański Henryk,adw.przys.,Staniewicz Zygm. i inni.Lista Polaków robotników, rzemieślników i rolników N.14.: Rutkowski Stanisław,Rzemieślnik, Wołkowycki Kaz.,poseł do Sejmu,Kamiński Stef.rolnik,Zwycewicz Fr. i inni.-

---

P o l s k i e   z e b r a n i a   p r z e d w y b o r c z e .- "Dzień Kowieński" ogłasza następujące terminy polskich zebrań przedwyborczych:

W Poniewieskim powiecie zaprojektowane są trzy przedwyborcze zebrania: 25 kwietnia w miasteczku Traszkunach,2maja w Wodoktach Leśnych na Laudzie, i 6 maja w Poniewieżu.Na tych przedwyborczych zebraniach obiecali wziąć udział pp.pos.Budzyński w Wodoktach Leśnych,Rumpel w Traszkunach i w Poniewieżu.-

W niedzielę dnia 18 kwietnia odbędą się polskie zebrania przedwyborcze w następujących miejscowościach:W Kormiałowie /Turżanach/ o godz.12 w p. Będą występowali pos.B.Lutyk i kandydat do Sejmu p.T.Giżyński. W Janowie o godz.4 popołudniu.Będą występowali pos.B.Lutyk i kandydat do Sejmu p.T.Giżyński.W Radziwiliszkach /w sali klubu soc.dem./ o godz.2 ppoł. Będą przemawiali pos. K.Wołkowycki i kandydat listy robotniczej z okręgu poniewieskiego inż.Snarski.W Wiłkomierzu o godz.3 pp.Będzie przemawiał pos.W.Budzyński.- W Birżach przyudziale pos.W.Rumpla i p.Ordyńca.-

Dnia 20 kwietnia /wtorek/w Datnowie przy udziale pos. W.Budzyńskiego.

Dnia 23 kwietnia /piątek/ w Łopiach przy udziale pos.W. Budzyńskiego i kandydata do Sejmu p.T.Giżyńskiego.-

Dnia ~~25 kwietnia /niedziela/~~ 2 maja /niedziela/ w Szawlach przy udziale pos.K.Wołkowyckiego i kandydata do Sejmu inż. Snarskiego.

W i e l k i   w i e c   p r z e d w y b o r c z y   w   K i e j d a n a c h .- Dnia 12 kwietnia r.b. staraniem Polskiego Centralnego Komitetu Wyborczego odbyło się w Kiejdanach przedwyborcze zebranie,na którem przemawiali posłowie W.Budzyński i W.Rumpel.Zebranie to zgromadziło mnóstwo ludzi,nastrój był podniosły i patrjotyczny.- /Dzień Kowieński,15/IV./

G a d z i n o w a   l i s t a   w   P o n i e w i e ż u .-"Dzień Kowieński" N.81 donosi:I w tym roku nie obeszło się bez gadzinowej listy: jest nią w V Poniewieskim Okręgu lista N.21 /Leuku už tikiba ir tewine/z p.Sakałauskasem na czele.W Poniewieżu pan ten jest dobrze znany wszystkim.Swego czysu wkręcił się on do liczby pracowników Zarządu Miejskiego,lecz tam bardzo prędko na nim poznano się.więc musiał służbę opuścić.Nie wiemy, czy p.Sakałauskas posiada język polski,gdyż nikt go nie słyszał,by kiedy mówił po polsku.Organizatorowie tej listy gadzinowej wielokrotnie zwracali się do kilku prawdziwych Polaków poniewieżan z propozycją pierwsze kandydatury na bardzo korzystnych warunkach,lecz zgłosił się tylko jeden Sakałauskas.

B l o k   m n i e j s z o ś c i   n a r o d o w y c h .- Przedstawiciele zjednoczonej demokratycznej listy żydowskiej zawarli układ o zblokowaniu się z listami polskiemi i niemieckiemi we wszystkich pięciu okręgach wyborczych.Prowadzą się jeszcze pertraktacje o wciągnięcie do bloku Rosjan,którzy zgłosili dwie listy kandydatów.Prawdopodobnie zawarcie bloku uda się tylko z jedną z nich,a mianowicie z listą postępowaców rosyjskich.-

P o s i e d z e n i e   m i ę d z y n a r o d o w e g o   k o m i t e t u   w y k o n a w c z e g o   m n i e j s z o ś c i .- "Idische Stimme" podaje,iż w Dreźnie odbyło się posiedzenie międzynarodowego komitetu wykonawczego mniejszości,który został obrany na międzynarodowej konferencji mniejszości w Genewie.Komitet ustalił zagadnienia,jakie mają być rozważane na przyszłym międzynarodowym kongresie mniejszości,który prawdopodobnie odbędzie się we wrześniu.Miejsca obrad kongresu jeszcze nie ustalono.- /Dz.Kow. 13/IV./

P o s i e d z e n i e   k o m i t e t u   d l a   z o r g a n i z o w a n i a   k o n g r e s u   m n i e j s z o ś c i   n a r o d o w y c h .- Jak podaje "Idische Stimme" w tych dniach odbyło się w Dreźnie posiedzenie komisji dla przygotowania kongresu zorganizowanych mniejszości narodowych w Europie.Pięć mniejszości,które mają swych przedstawicieli w komisji,były reprezentowane przez dr.Kaczmarka /Polacy/,dr.Wilfana /Słoweńcy/ L.Motzkina /Żydzi/, Flachtbarta /Węgrzy/,Schiemana /Niemcy łotewscy./.Komisja opracowała program prac kongresu,który odbędzie się w jesieni b.r.